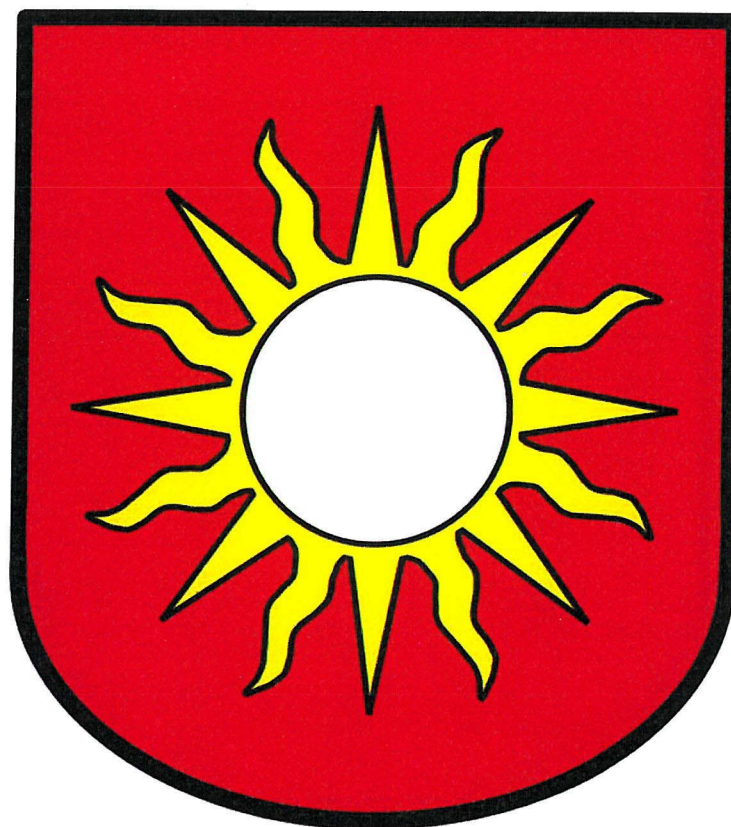

MIASTO I GMINA BUSKO-ZDRÓJ

OPERAT UZDROWISKOWY
UZDROWISKO BUSKO-ZDRÓJ

Operat uzdrowiskowy Uzdrowisko Busko-Zdrój

Nazwa Uzdrowiska:	Uzdrowisko Busko-Zdrój
Adres Uzdrowiska:	Busko-Zdrój woj. świętokrzyskie, pow. Busko -Zdrój
Obszar uzdrowiska:	miasto: Busko-Zdrój, sołectwa: Łągiewniki, Bronina, Radzanów, Owczary, Kawczyce, Zbludowice, Wolica Siestawska, Chotelek, Siestawice.
Powierzchnia uzdrowiska:	4 538,6 ha
Zleceniodawca:	Urząd Miasta i Gminy w Busku-Zdroju.
Wykonawca operatu:	Fundacja „Uzdrowiska” ul. Szolc – Rogozińskiego 5/26 02-777 Warszawa

Autorzy opracowania

lek. med. Zdzisław Cieślukowski
mgr inż. Wadim Karpiński
mgr Tomasz Mateńko
Magdalena Szymańska

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW:

1. Decyzja nr 10 Ministra Zdrowia z dnia 6 listopada 2008 r.
2. Pismo Burmistrza Miasta i Gminy Busko-Zdrój do Ministra Zdrowia z dnia 27 kwietnia 2017 r. w sprawie realizacji uwag i zaleceń zawartych w Decyzji Nr 10 Ministra Zdrowia z dnia 06.11.2008 r.
3. Uchwała Rady Miejskiej w Busku-Zdroju Nr XIX/250/2012 z dnia 28 czerwca 2012 r. w *sprawie ustanowienia Statutu Uzdrawiska Busko -Zdrój*.
4. Uchwała Nr XXX/413/2013 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 14 listopada 2013 r. w *sprawie zmiany uchwały nr. XIX/250/2012 Rady Miejskiej w Busku- Zdroju z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie ustanowienia Statutu Uzdrawiska Busko–Zdrój*

1. PODSTAWA PRAWNA

Zasadniczą podstawą opracowania operatu dla Uzdrawiska Buska - Zdrój (miasto i gmina Busko-Zdrój, powiat buski, województwo świętokrzyskie) są wymagania zawarte w art.39 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (tj. Dz.U. z 2017 r. poz.1056 ze zm.)

Pozostałe dokumenty stanowiące podstawę formalno-prawną niniejszego opracowania:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 2126 ze zm.);
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 1566 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawa ochrony środowiska (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 799 ze zm.);
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 1202 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 1073 ze zm.);
- Ustawa z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 2361 ze zm.);
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 788 ze zm.);
- Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (tj. Dz.U. z 2018 r. poz.1445 ze zm.);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 992 ze zm.);
- Ustawa z dnia 16 grudnia 2004 r. o ochronie przyrody (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 1614 ze zm.);

2. PODSTAWY FUNKCJONOWANIA UZDROWISKA BUSKO-ZDRÓJ

2.1. Operat uzdrowiskowy dla gminy Busko-Zdrój z dnia 30.09.2008 r. oraz Decyzja Nr 10 Ministra Zdrowia z dnia 6.11.2008 r.

W artykule 39 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku *o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych* czytamy: "Gmina, która zamierza wystąpić o nadanie danemu obszarowi statusu uzdrowiska albo statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej, w celu określenia możliwości prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego na tym obszarze, sporządza operat uzdrowiskowy".

Na podstawie powyższego aktu prawnego na zlecenie Gminy Busko-Zdrój został w roku 2008 opracowany operat uzdrowiskowy. Minister Zdrowia po zapoznaniu się z przedstawionym operatem, zaopiniowanym pozytywnie przez Komisję Uzdrowiskową Rady Miejskiej w Busku-Zdroju, wydał Decyzję nr 10 z dnia 6 listopada 2008 r. (załącznik nr 1), w której:

- potwierdził możliwość prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego na obszarze uznanym za Uzdrowisko Busko-Zdrój,
- ustalił następujące kierunki lecznicze dla uzdrowiska Busko- Zdrój:
  - 1) Choroby ortopedyczno-urazowe,
  - 2) Choroby układu nerwowego,
  - 3) Choroby reumatologiczne,
  - 4) Choroby kardiologiczne, nadciśnieniowe,
  - 5) Osteoporoza,
  - 6) Choroby skóry.

W uzasadnieniu do w/w decyzji Minister Zdrowia potwierdził, że uzdrowisko Busko-Zdrój spełnia następujące warunki:

- posiada udokumentowane złoża wód leczniczych: siarczkowych i solanek;
- posiada klimat o właściwościach leczniczych;
- posiada zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego:
  - 1) Na obszarze uzdrowiska Busko-Zdrój znajduje się 15 zakładów lecznictwa uzdrowiskowego
    - cztery szpitale uzdrowiskowe:
      - szpital uzdrowiskowy "Krystyna",
      - szpitalu uzdrowiskowy "Górka",
      - szpitalu uzdrowiskowy "Oblęgorek",
      - "21 Wojskowy Szpital Uzdrowiskowy",
    - dziewięć sanatoriów:
      - sanatorium uzdrowiskowe "Marconi",
      - sanatorium uzdrowiskowe "Mikołaj",
      - sanatorium uzdrowiskowe "Willa Zielona",
      - sanatorium uzdrowiskowe "Włókniarz",
      - sanatorium uzdrowiskowe "Nida - Zdrój",
      - sanatorium uzdrowiskowe "Słowacki",
      - sanatorium Uzdrowiskowe "Rafał",

- sanatorium uzdrowiskowe "Astoria",
  - sanatorium uzdrowiskowe "Bristol",
  - zakład przyrodoleczniczy,
  - przychodnia uzdrowiskowa.
- 2) Na obszarze uzdrowiska znajdują się następujące urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego:
- park zdrojowy,
  - pijalnia uzdrowiskowa,
  - pięć basenów rehabilitacyjnych.
- Obszar spełnia wymagania określone w przepisach o ochronie środowiska.
  - Posiada infrastrukturę techniczną w zakresie gospodarki wodnej, ściekowej, energetyki, transportu zbiorowego, a także prowadzi właściwą gospodarkę odpadami.

W Decyzji Nr 10 Ministra Zdrowia z dnia 06.11.2008 r. zawarte zostały uwagi i zalecenia, które należy podjąć w celu zapewnienia zachowania statusu uzdrowiska. O podjętych działaniach i sposobie realizacji Burmistrz Miasta i Gminy Busko-Zdrój powiadomił Ministra Zdrowia pismem z dnia 27 kwietnia 2017 r. (załącznik nr 2).

2.2. Statut Uzdrowiska Busko-Zdrój

Rada Miejska w Busku – Zdroju, po uzyskaniu w/w decyzji Ministra Zdrowia, na podstawie art. 41 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. *o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych* podjęła Uchwałę Nr XXVII/298/09 z dnia 26 marca 2009 r. *w sprawie ustanowienia Statutu Uzdrowiska Busko-Zdrój*.

W następnych latach Statut Uzdrowiska Busko-Zdrój był kilkakrotnie poprawiany z uwagi na zmiany w obrębie obszarów górniczych oraz struktury i nazewnictwa zakładów lecznictwa uzdrowiskowego. Kolejne uchwały w tej sprawie podejmowano w latach:

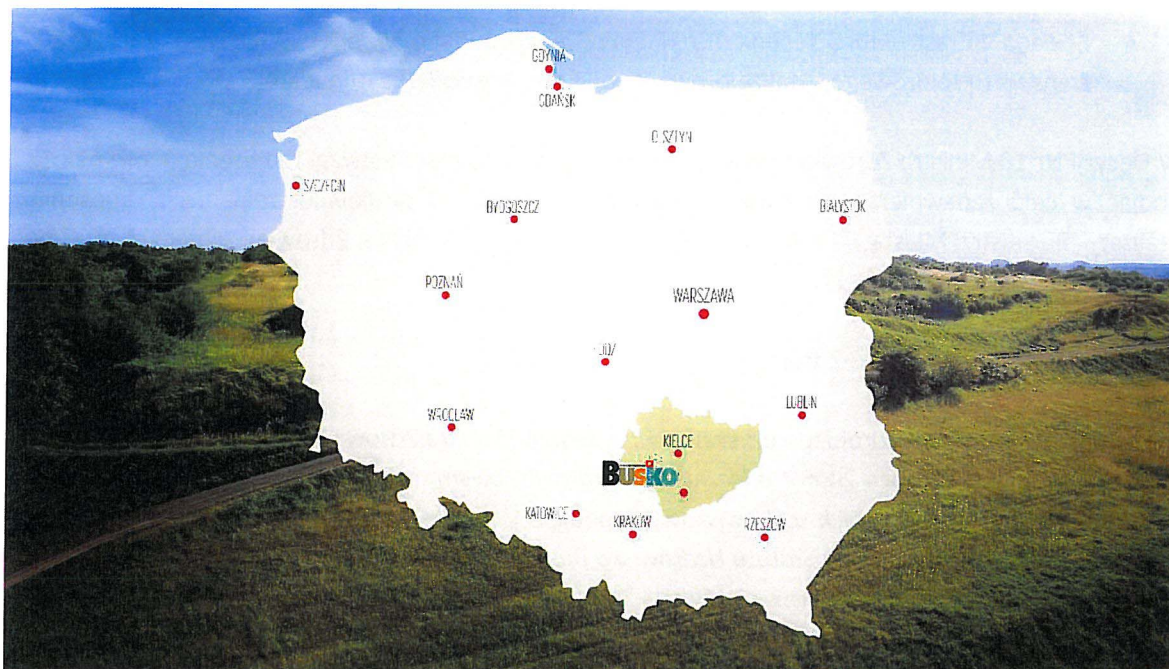
- 2012 - Uchwała Nr XIX /250/2012 z dnia 28 czerwca 2012 r. *w sprawie ustanowienia Statutu Uzdrowiska Busko-Zdrój*. (załącznik nr 3).
- 2013 – Uchwała Nr XXX/413/2013 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 14 listopada 2013 r. *w sprawie zmiany uchwały nr. XIX/250/2012 Rady Miejskiej w Busku- Zdroju z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie ustanowienia Statutu Uzdrowiska Busko-Zdrój* (załącznik nr 4).

W związku z upływającym w 2018 r. dziesięcioletnim okresem ważności operatu uzdrowiskowego, *Gmina Busko-Zdrój przedkłada niniejsze opracowanie celem spełnienia wymagań określonych w art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych o treści "Gmina, na obszarze, której znajduje się uzdrowisko lub obszar ochrony uzdrowiskowej, jest obowiązana do sporządzenia i przedstawienia, nie rzadziej niż raz na 10 lat, ministrowi właściwemu do spraw zdrowia operatu uzdrowiskowego, celem spełnienia przez jej obszar albo jego część wymagań określonych w ustawie"*.

3. CHARAKTERYSTYKA MIASTA I GMINY BUSKO-ZDRÓJ

3.1. Położenie geograficzno-administracyjne

Gmina Busko-Zdrój położona jest w powiecie buskim na terenie województwa świętokrzyskiego w południowej części Polski. Administracyjnie, Busko-Zdrój jest jednym z trzynastu powiatów województwa, którego powierzchnia wynosi 11 711 km². Województwo zamieszkiwane jest przez 1 252 900 mieszkańców a gęstość zaludnienia wynosi 107 mieszkańców na 1 km².

Rys. 1. Busko-Zdrój na mapie Polski (fot. A. Brzozowski)

Rys. 2 Powiaty województwa świętokrzyskiego

Rys. 3 Gminy powiatu buskiego

3.1.1. Powiat Buski

Powiat buski leży w południowo wschodniej części województwa świętokrzyskiego, w regionie Podnidzia, na Garbie Wójczańsko-Pińczowskim. Sąsiaduje z powiatami: kieleckim, staszowskim, pińczowskim i kazimierskim województwa świętokrzyskiego oraz z powiatem dąbrowskim województwa małopolskiego.

Powierzchnia powiatu wynosi 968 km². Zamieszkuje go 72 779 mieszkańców przy gęstości zaludnienia 75 osób na 1km². W jego skład wchodzi 3 gminy miejsko-wiejskie: Busko-Zdrój, Stopnica i Wiślica oraz 5 gmin wiejskich: Gnojno, Nowy Korczyn, Pacanów, Solec-Zdrój i Tuczępy. Na terenie powiatu buskiego znajduje się 209 sołectw.

Miasto Busko-Zdrój będące zarówno stolicą powiatu jak i gminy leży w odległości 56 km na pld. wsch. od Kielc, 88 km na ptn. od Krakowa, 73 km na ptn. zach. od Tarnowa, 128 km na południowy zachód od Rzeszowa.

3.1.2. Gmina Busko-Zdrój

Gmina Busko-Zdrój obejmuje powierzchnię 236 km² (23 550 ha) z czego ponad 80% powierzchni wykorzystuje się rolniczo (18 862 ha), 13% stanowią grunty leśne oraz tereny zadrzewione i zakrzewione, 6% grunty zabudowane i zurbanizowane natomiast 1% to nieużytki.

Samo miasto zajmuje obszar 12 km² (1 228 ha) z czego rolniczo wykorzystywanych jest 58% powierzchni (704 ha), 41% stanowią grunty zabudowane i zurbanizowane, natomiast 1% to nieużytki.

Obszar wiejski zajmuje 224 km² (22 322 ha) z czego 81% powierzchni (18 158 ha) wykorzystuje się rolniczo, 14% stanowią grunty leśne oraz tereny zadrzewione i zakrzewione, 4% stanowią grunty zabudowane i zurbanizowane, natomiast 1 % nieużytki.

Gminę Busko-Zdrój zamieszkuje 32 612 mieszkańców, z czego 16 319 osób to populacja miasta a 16 293 - wsi. Gęstość zaludnienia w mieście wynosi 1329 osób/km², na terenach wiejskich – 138 osób/km².

W skład Gminy wchodzi 47 sołectw: Błoniec, Baranów, Biniątki, Bilczów, Bronina, Budzyń, Chotelek, Dobrowoda, Elźbiecin, Galów, Gadawa, Janina, Kameduły, Kawczyce, Kołaczkowice, Kostki Duże, Kostki Małe, Kotki, Las Winiarski, Łagiewniki, Mikułowice, Młyny, Nowy Folwark, Nowa Wieś, Oleszki, Olganów, Owczary, Palonki, Pęczelice, Podgaje, Radzanów, Ruczynów, Siesławice, Skorzów, Słabkowice, Stuzów, Skotniki Duże, Skotniki Małe, Szaniec, Szczaworyż, Wełecz, Widuchowa, Wolica, Zbludowice, Zbrodzice, Zwierzyniec, Żerniki Górne.

Gmina Busko-Zdrój graniczy z sześcioma gminami:

- od północy z gminami Chmielnik i Gnojno,
- od północnego zachodu z gminą Pińczów,
- od wschodu z gminą Stopnica,
- od południowego wschodu z gminą Solec - Zdrój,
- od południa z gminami Nowy Korczyn, Wiślica.

3.1.3. Uzdrowisko Busko-Zdrój

Obszar uzdrowiska Busko-Zdrój, który jest określony w niniejszym operacie obejmuje następujące miejscowości: miasto Busko-Zdrój i sołectwa Łagiewniki, Bronina, Owczary, Radzanów, Kawczyce, Zbludowice, Wolica Siestawska, Chotelek, Siestawice.

Na wyżej określonym obszarze wydzielono trzy strefy ochronne:

- strefa ochrony uzdrowiskowej "A" o powierzchni 164,9 ha,
- strefa ochrony uzdrowiskowej "B" o powierzchni 814,7 ha,
- strefa ochrony uzdrowiskowej "C" o powierzchni 3 559,0 ha

3.2. Ukształtowanie terenu

Gmina leży na wysokości 220 - 250 m n.p.m., na terenie Niecki Nidziańskiej, na południowych Zboczach Garbu Wójczańsko-Pińczowskiego i leżącej u jego podnóży Niecki Soleckiej. Miejscami występują tu również wzgórza o ostro nachylonych zboczach i płaskiej wierzchołynie ze wzniesieniami do wysokości 330 m n.p.m. Miejscami obszar porożcinany jest głębokimi malowniczymi dolinkami lub wąwozami.

3.3. Klimat

W Busku-Zdroju występuje klimat nizinny z cechami kontynentalnego:

- Temperatura i nasłonecznienie
Średnia roczna temperatura wynosi 7,8 °C. Maksymalna amplituda temperatur wynosi 60°C. Średnia temperatura miesiąca najcieplejszego (lipca) wynosi 18,0 °C, średnia temperatura miesiąca najchłodniejszego (stycznia) -5,1 °C. Liczba godzin ze słońcem w gminie Busko-Zdrój wynosi 1 551.
- Opady i wilgotność
Średnia roczna suma opadów wynosi 550 - 600 mm. Roczna wilgotność względna powietrza mieści się w granicach od 71 % do 80 %.
- Wiatr
Na obszarze dominują wiatry umiarkowane i słabe o kierunku zachodnim i północno - zachodnim. Średnia roczna prędkość wiatru nie przekracza 3 m/s.

Klimat gminy kształtowany jest przede wszystkim przez jej nizinne położenie.

3.4. Hydrografia

Gmina Busko-Zdrój położona jest w obrębie lewobrzeżnej części Wisły w strefie wododziałowej między zlewniami Nidy, Czarnej Staszowskiej oraz kanału Strumienia. Obszar gminy cechuje się średnio rozwiniętą siecią rzeczna. Główne rzeki przepływające przez teren gminy to „Maskalis”, lewobrzeżny dopływ Nidy oraz Sanica, Bród i Czarna Rzeka. Występują liczne kanały odwadniające oraz liczne

zbiorniki wodne o łącznej powierzchni 338 ha. Zlokalizowany jest również jeden zbiornik retencyjno - rekreacyjny "Radzanów" o powierzchni 23 ha.

3.5. Formy ochrony przyrody

Obszar gminy Busko-Zdrój charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodolecznymi.

Realizując zapisy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r o ochronie przyrody na terenie miasta i gminy Busko – Zdrój zostały wyznaczone różnorodne formy ochrony przyrody, należą do nich:

- Obszar Natura 2000:
  - 1) Ostoja Nidziańska – (kod obszaru: PLH260003, SOO), teren ostoi położony w większości na obszarze Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego;
  - 2) Dolina Nidy – (kod obszaru: PLB260001, SOO), ostoja obejmuje dolinę rzeki Nidy;
  - 3) Ostoja Szaniecko - Solecka (kod PLH260034, SOO).

- Rezerваты przyrody:
  - 1) Owczary – rezerwat stonorośli na terenie Szanieckiego Parku Krajobrazowego;
  - 2) Skałki k/Owczar – rezerwat skalny;
  - 3) Zimne Wody – rezerwat z krasem gipsowym;
  - 4) Skorocice – rezerwat stepowy z krasem gipsowym;
  - 5) Prześlin i Góry Wschodnie k/Chotla Czerwonego - rezerваты geologiczne i stepowe;
  - 6) Grabowiec k/Gacek – roślinność stepowa i leśna;
  - 7) Ostra Góra - Pęczelice, częściowy rezerwat, wzgórze z wapieni, kredy z roślinnością ciepłolubną.

- Parki krajobrazowe:
  - 1) Szaniecki Park Krajobrazowy - o powierzchni 10 915 ha z otuliną o powierzchni 12 859 ha, obejmuje środkową część Garbu Pińczowskiego oraz południowo - zachodni fragment Niecki Potanieckiej (Płaskowyż Szaniecki);
  - 2) Nadnidziański Park Krajobrazowy – obejmuje środkowy i dolny fragment Doliny Nidy, Nieckę Solecką i północno - zachodnią część Garbu Pińczowskiego.

- Obszary chronionego krajobrazu:
  - 1) Chmielnicko-Szydłowski Obszar Chronionego Krajobrazu;
  - 2) Solecko-Pacanowski Obszar Chronionego Krajobrazu.

3.6. Historia uzdrowiska

Miasto Busko-Zdrój posiada prawie tysiącletnią historię. Pierwsze wzmianki o miejscowości Bugsk lub Bużsk pochodzą z XII wieku (potem miejscowość wymieniana jest jeszcze jako Busk). Właściciel ówczesnej części osady pasterskiej – Derśław z Chotla Rycerskiego - w roku 1185 sprowadził do niej zakonnicę reguły św. Norberta, ufundował kościół a następnie przekazał im cały majątek. Od 1241 roku do 1819 roku Busko było własnością klasztoru.

Buskie solanki nie od razu służyły celom leczniczym. Pierwszym dokumentem, który o nich wspomina jest przywilej handlowy Bolesława Wstydlivego z 1252 roku, zezwalający na eksploatację ich pokładów. Sól pochodząca z warzenia była jednym z najbardziej dochodowych produktów w średniowieczu, co przyczyniło się do szybkiego rozwoju osady. W 1287 r. książę Leszek Czarny nadał Busku prawa miejskie a dzięki zabiegom Norbertanek królowie polscy, między innymi król Władysław Jagiełło obdarzali miasto kolejnymi przywilejami.

W swojej historii miasto wielokrotnie bogaciło się a potem ubożało. Nowe perspektywy otworzyły się dla Buska po I rozbiórce Polski. Rząd polski zaczął poszukiwać tu soli wobec utraty salin wielickich i bocheńskich. Jednak tuż po III rozbiórce, kiedy Busko znalazło się w granicach Austrii zapotrzebowanie na tutejszą salinę spadło.

Pierwsze badania nad leczniczym wykorzystaniem solanek rozpoczął w 1808r. Jan Winterfeld z Pińczowa. Co prawda jego pacjentami byli jedynie miejscowi żebracy, ale sukces w terapii zaczął ściągać do Buska coraz więcej kuracjuszy i w 1828 roku przebywało tu już 202 pacjentów.

W 1815 r. Busko zostało włączone w skład Królestwa Polskiego pozostającego pod zaborem rosyjskim. Kilka lat później, w 1819 r. dobra klasztoru Norbertanek przeszły w ręce rządu, który wydzierżawił je gen. Feliksowi Rzewuskiemu. Znając lecznicze działanie buskiej wody mineralnej wybudował on, dzięki pomocy warszawskiej spółki, łaźienki według projektu znanego architekta włoskiego Henryka Marconiego, co stanowiło przełomowy moment dla miasta i przekształciło jego dotychczasowy wizerunek. W tym samym czasie powstał park zdrojowy, założony przez Ignacego Hanusza. Składał się on z trzech części: ogrodu wokół łaźienek, alei (dziś al. Mickiewicza) oraz skweru (dziś Pl. Zwycięstwa). Uroczyste otwarcie uzdrowiska nastąpiło w 1836 roku.

W roku 1869 Busko pozbawione zostało praw miejskich jednak uzdrowisko nadal funkcjonowało.

Po wygaśnięciu dzierżawy zakład uzdrowiskowy przez 10 lat był spółką Skarbu Państwa, w kolejnych latach prowadzili go prywatni dzierżawcy. Dopiero w 1894 r. powstał „Zarząd Skarbowy Wodami Mineralnymi w Busku”, który administrował buskim Zdrojem aż do I wojny światowej.

Po zakończeniu działań wojennych wznowiono działalność lecznictwa uzdrowiskowego a samo uzdrowisko zostało rozbudowane. Między innymi z inicjatywy i przy pomocy społeczeństwa powstało sanatorium dziecięce "Górka". Następnie sanatoria: "Krystyna", "Oblęgorek", "Willa Zielona", "Mikołaj", oraz "Wojskowy Szpital Sezonowy Busko-Zdrój". Kolejna rozbudowa nastąpiła po II wojnie światowej. Dokonano remontów zniszczonych obiektów i rozpoczęto budowę nowych. W tym czasie powstały m.in. sanatoria: "Nida", "Rafał", "Włókniarz", "Bristol", "Astoria", "Zbyszko" oraz nowe skrzydło szpitala "Krystyna" - zakład przyrodolecznicy.

Działalność lecznicza w Busku-Zdroju od drugiej wojny światowej funkcjonuje w ramach następujących struktur organizacyjno-prawnych:

- Zakłady uzdrowiskowe wchodzące w skład dzisiejszego „Uzdrowiska Busko-Zdrój” S.A.:
  - 1) Zarząd Skarbowy Wodami Mineralnymi od 1894 r. do 1914 r.;
  - 2) Państwowy Zakład Zdrojowy od 1919 do 1953 r.;
  - 3) Przedsiębiorstwo Państwowe "Uzdrowisko Busko", w skład którego wchodziły sanatoria i szpitale "Marconi", "Mikołaj", "Willa Zielona", "Oblęgorek", "Krystyna", "Górka" oraz "Bristol" od 1953 r. do 1973 r.;
  - 4) Przedsiębiorstwo Państwowe "Uzdrowisko Busko - Solec" w Busku – Zdroju od 1973 r. do 1999 r. ;

- 5) „Uzdrowisko Busko–Zdrój” S.A. w Busku–Zdroju od 1999 r. do chwili obecnej.
- 21. Wojskowy Szpital Uzdrowiskowy (Ministerstwo Obrony Narodowej) - od 1946 r do chwili obecnej.
- Sanatorium "Włókniarz":
  - 1) „Uzdrowisko Busko–Solec” - do roku 1983 PP;
  - 2) Federacja Niezależnych Samorządnych Związków Zawodowych Przemysłu Lekkiego od roku 1983 do chwili obecnej.
- Sanatoria "Słowacki" i "Rafał" - Fundusz Wczasów Pracowniczych do 1999 r., następnie różni właściciele, aktualnie „Sanatoria Słowacki” Sp. z o.o.
- Sanatorium "Nida":
  - 1) Centralny Związek Inwalidów w latach 1946 r.- 1991 r.;
  - 2) Fundacja Związku Inwalidów od 1991 r. – 2005 r.;
  - 3) "Nida-Zdrój" Sp. z o.o. od roku 2005 do chwili obecnej.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

4.1. Komunikacja

Przez obszar gminy Busko-Zdrój przebiegają drogi: krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne, drogi wewnętrzne niepubliczne. Przez gminę przebiega droga krajowa nr 73 o znaczeniu tranzytowym Kielce - Tarnów o długości 18,1 km w tym na terenie miasta Busko-Zdrój 3,239 km.

Układ drogowy na terenie miasta tworzą:

- droga krajowa nr 73 – na terenie miasta Busko – Zdrój o długości odcinka wynoszącym 3,239 km., która biegnie ulicami Wojska Polskiego, Objazdową, Partyzantów;
- drogi wojewódzkie o długości 3,706 km;
- drogi powiatowe o długości ok. 3,75 km;
- drogi gminne o długości 46,62 km;
- drogi wewnętrzne niepubliczne o długości ok. 2,8 km (drogi na osiedlach mieszkaniowych).

Do dróg pozamiejskich na obszarze gminy należą:

- droga krajowa nr 73 o długości 14,8 km;
- drogi wojewódzkie o długości 18,78 km;
- drogi powiatowe o długości ok. 170,76 km;
- drogi gminne o długości 91 872 km;
- drogi wewnętrzne niepubliczne o długości 660,00 km (są to drogi przede wszystkim dojazdowe do gruntów rolnych, leśnych itp.).

Wszystkie drogi przebiegające przez obszar gminy są utrzymywane w dobrym stanie technicznym. W roku 2018 rozpoczęła się budowa południowej obwodnicy miasta, której zakończenie przewiduje się w roku 2019.

Przez teren gminy Busko-Zdrój przebiega linia kolejowa Kielce - Busko-Zdrój, na której do 2005 r. prowadzony był ruch pasażerski i towarowy. Od maja 2005 przewozy pasażerskie zawieszono. W czerwcu 2018 r. przywrócono ruch pasażerski w okresie letnim. Pociągi Przewozów Regionalnych kursują tu dwa razy dziennie w soboty i w niedziele w okresie od pierwszego do ostatniego weekendu wakacji.

W powiecie buskim rozbudowana jest gęsta sieć komunikacji autobusowej. Gmina jest dobrze skomunikowana z miejscowościami ościennymi, głównymi ośrodkami województwa świętokrzyskiego i kraju, np. z Kielcami, Warszawą, Krakowem, Łodzią, Katowicami czy Rzeszowem, przez zewnętrzne podmioty transportowe np. spółki PKS innych miast oraz przewoźników prywatnych.

4.2. Energetyka

Na terenie gminy Busko-Zdrój gospodarka energetyczna prowadzona jest przez przedsiębiorstwo PGE Dystrybucja S.A. Oddział Skarżysko–Kamienna, Rejon Energetyczny Busko-Zdrój mieszczące się przy ulicy Bohaterów Warszawy 110. Podstawowym zadaniem tej jednostki jest dystrybucja energii elektrycznej za pomocą sieci i urządzeń elektroenergetycznych wysokiego, średniego i niskiego napięcia. Dostawa energii elektrycznej do odbiorców realizowana jest na podstawie wieloletnich umów.

Teren gminy jest zasilany z 2 głównych punktów: GPZ 110/15 Busko-Zdrój o mocy 10 MVA i GPZ 110/15 Busko-Wełecz o mocy 2 x 16 MVA. Rejon Energetyczny posiada jeden transformator oraz dwa punkty zasilania. Obszar miasta zasilany jest przez linie kablowe pracujące w otwartych pierścieniach kablowych o napięciu 15 kV natomiast obszary wiejskie gminy w 95 % zasilane są liniami napowietrznymi.

Stan techniczny sieci energetycznej w gminie Busko-Zdrój jest dobry. Jest ona sukcesywnie modernizowana, a każdego roku okablowana zostaje co najmniej jedna nowa ulica.

4.3. Ciepłownictwo

Potrzeby cieplne mieszkańców gminy Busko-Zdrój zaspokajane są przez ciepło sieciowe dostarczane przez Komunalny Związek Ciepłownictwa (KZC) "Ponidzie" oraz pochodzące z kotłowni lokalnych, głównie węglowych (ok. 46%) oraz gazowych.

Komunalny Związek Ciepłownictwa „Ponidzie” posiada na terenie miasta 6 kotłowni osiedlowych, z których trzy opalane są węglem (groszkiem lub miałem) – kotłownie na osiedlach Sikorskiego, Piłsudskiego i ul. Różanej,

Natomiast trzy pozostałe to kotłownie gazowe – osiedle Andersa, pl. Zwycięstwa i ul. Rehabilitacyjna. Oprócz budynków mieszkalnych KZC „Ponidzie” zasilą wszystkie budynki użytku publicznego. Spółka na bieżąco prowadzi działania związane z należywym utrzymaniem istniejącej sieci (około 6,5 km) jak i jej rozwojem w najbliższych latach.

Budynki sanatoryjne i szpitale uzdrowskowie należące do „Uzdrowska Busko-Zdrój” S.A ogrzewane są z własnej kotłowni centralnej opalanej gazem. Również inne zakłady lecznictwa uzdrowskiego posiadają własne kotłownie gazowe, które dostarczają zarówno ciepło do ogrzania budynków jak i podgrzania wody.

Domy jednorodzinne a także pensjonaty czy hotele leżące na terenie strefy A ochrony uzdrowskiej lub w jej bezpośrednim sąsiedztwie posiadają w większości własne kotłownie gazowe lub olejowe.

Na terenach wiejskich do ogrzania budynków i wody używa się przede wszystkim kotłów na paliwo stałe (ok. 90% to węgiel) natomiast 44% budynków wykorzystuje gaz sieciowy. 5% budynków na terenie gminy zaopatrzonych jest w odnawialne źródła energii (solary, panele fotowoltaiczne).

4.4. Gazownictwo

Wobec wysokich wymagań w zakresie ochrony środowiska, rozwój miasta i gminy nie może się odbyć bez wykorzystania energii dostarczanej w procesie przetwarzania paliwa jakim jest gaz ziemny wysokooktanowy. Operatorem sieci gazowej w Busku-Zdroju jest Polska Spółka Gazownicza Sp. z o. o. Oddział Kielce, która odpowiada za obsługę sieci gazowej, jej rozbudowę i przyłączanie nowych odbiorców. Działalność handlową gazem na terenie gminy prowadzi PGNiG Obrót Detaliczny Sp. z o.o. Sieć gazowa na terenie gminy wynosi 120,2 km, z czego: 22,3 km to sieć wysokiego ciśnienia, 82,3 km - sieć średniego ciśnienia a 15,6 km - sieć niskiego ciśnienia. Długość przyłączy gazowych wynosi 54,0 km. Aktualnie z sieci korzysta około 7 tys. odbiorców z czego 95% to gospodarstwa domowe.

Miasto Busko-Zdrój jest zgazyfikowane w 100% natomiast tereny wiejskie gminy w 34%. Na 47 sołectw 33 sołectwa nie posiadają sieci gazowniczej.

Sieć gazowa na terenie miasta i gminy jest sprawna technicznie. Najstarsze odcinki sieci są sukcesywnie wymieniane. W najbliższych latach planowane są kolejne prace modernizacyjne na sieci jak również jej rozbudowa.

4.5. Przedsiębiorczość

Na terenie miasta i gminy Busko-Zdrój na dzień 31.01.2018 r. liczba podmiotów gospodarczych, których głównym miejscem wykonywania działalności jest gmina Busko-Zdrój wynosiła 1 277.

Podstawowe rodzaje wykonywanej działalności:

- praktyka lekarska;
- praktyka pielęgniarek i położnych;
- budownictwo (wykonywanie robot budowlanych, instalacyjnych w zakresie wodociągów i kanalizacji, elektrycznych, ziemnych, projektowanie, nadzór budowlany);
- prowadzenie aptek;
- transport;
- sprzedaż detaliczna i hurtowa produktów żywnościowych, napojów, alkoholu, wyrobów tytoniowych;
- działalność fotograficzna;
- działalność fizjoterapeutyczna;
- sprzedaż detaliczna i hurtowa owoców, warzyw;
- sprzedaż detaliczna i hurtowa wyrobów tekstylnych, odzieży, obuwia;
- hotelarstwo;
- restauracje i inne stałe placówki gastronomiczne;
- usługi krawieckie;
- naprawa pojazdów;
- usługi fryzjerskie i kosmetyczne;
- działalność rachunkowo - księgową, doradztwo podatkowe;
- działalność prawnicza;
- produkcja i sprzedaż pieczywa, wyrobów cukierniczych.

4.6. Działalność rekreacyjna i wypoczynkowa

Busko-Zdrój znane jest jako uzdrowisko posiadające unikalne wody siarkowe stosowane w leczeniu różnego rodzaju schorzeń. Co roku do buskich obiektów sanatoryjnych i szpitalnych przyjeżdża ok. 70 000 kuracjuszy.

Nowa forma leczenia uzdrowiskowego, tj. leczenie ambulatoryjne wprowadzona w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia spowodowała znaczny rozwój turystyki zwanej potocznie turystyką leczniczo - uzdrowiskową. Uzupełniającymi formami są turystyka rekreacyjna i aktywna oraz agroturystyka.

- Tereny i obiekty rekreacyjno-sportowe w mieście:
  - 1) Buski Ośrodek Sportu i Rekreacji, który dysponuje między innymi: stadionem z licznymi boiskami, bieżnią lekkoatletyczną i widownią na 800 osób, krytą pływalnią z pełnowymiarowym basenem i zjeżdżalnią o długości 65 m oraz trzema kortami tenisowymi.
  - 2) Hala sportowa, będąca własnością Powiatu Buskiego.
  - 3) Liczne baseny rehabilitacyjne, które kuracjom ambulatoryjnym udostępniają obiekty uzdrowiskowe.
  - 4) Park Zdrojowy - stara i nowa część oraz cała infrastruktura rekreacyjno-sportowa na jego terenie (korty tenisowe, ścieżki do biegów, nordic walking itd.)
  - 5) Skatepark i oddany po renowacji plac wokół Stawu Niemieckiego przy ul. Młyńskiej.

- Rekreacyjne tereny na terenie pozamiejskim:
 W odległość około 3 km od Buska-Zdroju znajdują się tereny rekreacyjne nad zbiornikiem wodnym w Radzanowie z plażą, mołem, parkingiem, polem namiotowym, wypożyczalnią sprzętu do uprawiania sportów wodnych, zbiornikami dla wędkarzy oraz dwoma ośrodkami jeździeckimi.

- Szlaki turystyczne
  - 1) Ścieżki spacerowe:
    - szlak czerwony PTTK Busko-Solec (m.in. biegnący przez rezerwat „Owczary”) o długości 27 km,
    - szlak niebieski PTTK Pińczów – Busko – Wiślica (pomnik przyrody „Sosna na szczudłach”) o długości 39 km (20 km + 19 km),
    - szlak zielony PTTK okrężny wiodący przez Szaniec, Zwierzyniec, Elżbiecin, Zbrodźce, Widuchową, Żerniki Górne, Szczaworyż, Błonieć, Nową Wieś (na trasie m.in. rezerwat Zimne Wody”) o długości 90 km,
    - szlak drewnianego budownictwa sakralnego wzdłuż Maskalisu (kościół drewniany św. Leonarda).
  - 2) Ścieżki rowerowe:
    - ścieżka rowerowa Busko-Radzanów;
    - ścieżka rowerowa Busko-Wełecz-Kameduły (na trasie m.in. pomnik przyrody „Sosna na szczudłach”).

- Usługi:
  - 1) około 30 hoteli i pensjonatów oraz kwatery prywatne,
  - 2) około 80 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie usług gastronomicznych - restauracji, kawiarni, małej gastronomii,
  - 3) 7 biur agroturystycznych skupiających kilkadziesiąt gospodarstw gminy.

5. OCHRONA ŚRODOWISKA

5.1. Gospodarka wodno-ściekowa

Zadania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Busko-Zdrój realizuje Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Łagiewnickiej 25.

Przedsiębiorstwo posiada 322,08 km sieci wodociągowej, oraz 169,48 km sieci kanalizacji sanitarnej (stan na dzień 31.12.2017 r.)

Wszystkie miejscowości w gminie Busko-Zdrój są zwodociągowane, natomiast 14 miejscowości oraz miasto posiada kanalizację sanitarną.

5.1.1. Ujęcia wód pitnych

Dostawa wody w gminie Busko-Zdrój odbywa się z 4 ujęć wód podziemnych: Zrecze (zakup wody), Szczaworyż, Zwierzyniec i Widuchowa, przy czym do miejscowości znajdujących się na terenie obszaru Uzdrawiska Busko- Zdrój woda dostarczana jest wyłącznie z dwóch pierwszych.

- Ujęcie ZRECZE

Ujęcie wody podziemnej zlokalizowane jest w miejscowości Zrecze koło Chmielnika (wspólna własność gminy Busko-Zdrój i gminy Chmielnik). Na podstawie zawartego porozumienia do jego konserwacji i eksploatacji zobowiązany jest Zakład Usług Komunalnych w Chmielniku Sp. z o.o. Miejscowości zasilane z ujęcia wody Zrecze to miasto Busko-Zdrój oraz sołectwa: Młyny, Skorzów, Elźbiecin, Podgaje, Słabkowice, Kotki, Widuchowa, Mikułowice, Nowy Folwark, Kameduły, Galów, Szaniec i Las Winiarski.

*Dodatkowo woda z ujęcia Zrecze jest mieszana z wodą z ujęcia Szczaworyż i jako taka zasila: Łagiewniki, Broninę, Zbrodźce, Wefecz, Oleszki, Kostki Duże, Kostki Małe, Siesławice, Biniątki, Chotelek, Wolice Siesławską, Zbudowice, Kawczyce, Olganów, Dobrowodę, Bilczów, Budzyń, Owczary oraz miejscowości znajdujące się na terenie gminy Wiślica tj. Łatanice, Hołudzę i Gluzy Szlacheckie.

Ujęcie Zrecze posiada pozwolenie wodno-prawne (*Decyzja nr GP.6341.84.2014 wydana przez Starostwo Powiatowe w Kielcach z dn. 07.05.2015 r.*) na pobór wody podziemnej w łącznej ilości:

- $Q_{\max h} = 598 \text{ m}^3/\text{h}$,
- $Q_{\text{śr.d}} = 5\,969 \text{ m}^3/\text{d}$,
- $Q_{\max r} = 2\,178\,685 \text{ m}^3/\text{r}$.

Pobór wody odbywa się przy pomocy ujęcia o ustalonych zasobach eksploatacyjnych wg stanu na 4 grudnia 1973r. $Q_e=600,0 \text{ m}^3/\text{h}$ przy samospływie na rzędnej 220 m n.p.m. Ujęcie znajduje się na obszarze dorzecza Wisły w Regionie Środkowej Wisły i zlokalizowane jest w obrębie obszaru Jednolitych Wód Podziemnych. Ujęcie stanowią źródła wypływające w północno - wschodnich okolicach miejscowości Zrecze Duże, w dolinie cieką od Łagiewnik. Wypływ źródłiska o charakterze rozproszonym odbywa się na obszarze ok. 200 m², a woda ujmowana jest z powstałego cieką przy pomocy progu typu „tyrolskiego” zlokalizowanego poniżej źródła. Wody podziemne charakteryzują się dobrym stanem ilościowym i chemicznym.

Woda z ujęcia w Zreczu przesyłana jest przewodem magistralnym o średnicy 500 mm do zbiorników przy ulicy Łagiewnickiej 25 w Busku-Zdroju, skąd poprzez pompy odśrodkowe dostarczana jest do strefy II ciśnienia w mieście Busko-Zdrój i pobliskich sołectw. Ponadto bezpośrednio z magistrali wodociągowej $\varnothing$ 500 mm zasilane są miejscowości: Busko-Zdrój, Młyny, Skorzów, Elźbiecin, Podgaje, Słabkowice, Kotki, Widuchowa, Mikułowice, Nowy Folwark, Kameduły, Galów, Szaniec, Las Winiarski.

Na granicy gmin Chmielnik-Busko w miejscowości Młyny (50 m od drogi Kielce-Busko na wschód) wykonana jest studnia wodomierzowa w obudowie betonowej, szczelnie zamknięta. Po przejściu przez wodomierz woda dochodzi do zbiorników przy ul. Łagiewnickiej 25.

W ramach projektu pn. „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie miasta i gminy Busko-Zdrój”, magistrala wodociągowa o średnicy 500 mm Zrecze – Busko-Zdrój obejmująca teren gminy Busko-Zdrój została przebudowana i wyremontowana. Z magistrali odchodzą odgałęzienia wykonane z rur PCV o średnicy 225 mm – Mikułowice, 150 mm Skorzów i Elźbiecin.

Wodociąg Zrecze-Busko funkcjonuje głównie w oparciu o zbiorniki jak i pompy hydroforowe.

- *Dwa zbiorniki żelbetowe*, o pojemności 3000 m³ każdy, których pojemność zapewnia zapas wody na dwie doby. Istnieje możliwość odcięcia dopływu wody ze Zrecza poprzez zamknięcie zasuw w komorze wodomierzowej. Część nadziemna jest szczelnie pokryta ziemią o grubości około 0,6 m. Otwory wentylacyjne na zbiorniku posiadają możliwość założenia filtrów olejowych. Włazy do zbiorników wyposażone są w podwójne zamknięcia zaopatrzone w zamki kryte odporne na korozję. Zbiorniki posiadają pomiar poziomu wody oraz układ sygnalizacji (dźwiękowy i optyczny). W stanie minimalnym poziomu wody następuje automatyczne włączenie pomp. Zapewniono również pobór wody do autocystern poprzez specjalną końcówkę ze złączką do węża.

- *Hydrofornię* stanowi budynek wolnostojący – trwały przy ul. Łagiewnickiej 25, wyposażony w kompaktowy zestaw hydroforowy. Budynek został zmodernizowany. Zamontowano pompy zestawu najnowszej generacji z pakietowym uszczelnieniem mechanicznym, które znacznie ułatwiają przeprowadzenie czynności konserwacyjnych. Zestaw jest wyposażony w przemysłowy przetwornik ciśnienia typu MBS, manowakuometr i sondę konduktometryczną. Hydrofornia posiada na wyposażeniu stacjonarny agregat prądotwórczy typu FI 100 ASG. W warunkach specjalnych nastąpi odcięcie wody z magistrali Zrecze - Busko-Zdrój w studni wodomierzowej obok miejscowości Młyny, a woda do sołectw gminy będzie dostarczana grawitacyjnie ze zbiorników przy ul. Łagiewnickiej 25.

Połączeniem między zbiornikami przy ulicy Łagiewnickiej 25 (strefa II ciśnienia) a przepompownią przy ul. Parkowej w Busku-Zdroju (strefa I ciśnienia) jest magistrala z rur stalowych o średnicy 500 mm, która stanowi jednocześnie zabezpieczenie przepompowni przy ul. Parkowej przed nadmiernym ciśnieniem.

- Ujęcie SZCZAWORYŻ

Ujęcie zlokalizowane jest na terenie działek nr 664/1, 874/1, 979/3, 980/3, 981/3, 982/3 i 1036 w miejscowości Szczaworyż przysiółek Kapturów, w odległości około 7 km na wschód od Buska. Eksploatacja ujęcia ma na celu zaopatrzenie w wodę wodociągu miejskiego i wodociągu

grupowego „Busko-Chmielnik”. Ujęcie znajduje się w wąskiej dolinie pomiędzy szeregiem wzniesień, z których najwyższym jest położony na południowy-wschód.

Miejscowości zasilane z ujęcia wody w Szczaworyżu: Busko-Zdrój, Szczaworyż, Skotniki Małe, Skotniki Duże, Radzanów, Pęczelice, Żerniki Górne, Gadawa, Baranów (częściowo woda mieszana z wodą z ujęcia w Zreczu): Bilczów, Biniątki, Budzyń, Chotelek, Dobrowoda, Kawczyce, Olganów, Siesławice, Wolica Siesławska, Zbludowice.

Ujęcie posiada pozwolenie wodno-prawne (*Decyzja nr RLO.6341.34.2015 z dn. 12.01.2016r.*) na pobór wód podziemnych w łącznej ilości:

- $Q_{\max h} = 130 \text{ m}^3/\text{h}$,
- $Q_{\text{śr.d}} = 2\,739,73 \text{ m}^3/\text{d}$,
- $Q_{\max r} = 1\,000\,000 \text{ m}^3/\text{r}$.

Ujęcie Szczaworyż obejmuje trzy studnie wiercone S-1, S-2, S-3. (ujmujące wodę podziemną z trzeciorzędowo- górnokredowego poziomego wodonośnego), które zaopatrują w wodę pitną dwie niezależne sieci wodociągowe, mogące współpracować w sytuacjach awaryjnych. Rzędne terenu studni wynoszą odpowiednio: S-1: 247,62 m n.p.m.; S-2: 250,15 m n.p.m.; S-3: 247,20 m n.p.m. Teren ujęcia odwadnia niewielki ciek bez nazwy, będący lewobrzeżnym dopływem rzeki Nidy. Bierze on swój początek ze źródeł obok kościoła w Szczaworyżu.

Studnie S-1, S-2 są studniami podstawowymi i zostały wykonane w 1959r. Studnia S-1 i S-2 o głębokości 17,0 m, natomiast studnia S-3 służy jako studnia awaryjna i ma głębokość 30,0 m. Studnie posiadają jednakowe, typowe obudowy podziemne, monolityczne, oraz wyposażone są w pompy głębinowe.

Woda ze studni S1 jest tłoczona przy użyciu pompy głębinowej rurociągiem $\varnothing 150 \text{ mm}$ do zbiornika żelbetowego $V=150 \text{ m}^3$ znajdującego się na terenie stacji wodociągowej. Ze zbiornika woda spływa grawitacyjnie rurociągiem $\varnothing 200 \text{ mm}$ i część jej poprzez zestaw hydroforowy zaopatruje grawitacyjnie Skotniki Małe, Skotniki Duże, Baranów, Gadawę oraz Radzanów, a poprzez przepompownię w Skotnikach Małych zaopatruje m. Pęczelice i Żerniki Górne.

W Pęczelicach znajduje się zbiornik wyrównawczy, stalowy o pojemności $V= 150 \text{ m}^3$, natomiast w Żernikach Górnych przepompownia z zestawem hydroforowym.

Woda ze studni S2 jest tłoczona początkowo rurociągiem $\varnothing 250 \text{ mm}$, a następnie rurociągiem $\varnothing 300 \text{ mm}$, o długości 7m, do zbiorników żelbetowych wyrównawczych o pojemności $V= 2 \times 250 \text{ m}^3$ oraz $V = 500 \text{ m}^3$ znajdujących się przy ul. Parkowej w Busku-Zdroju. Z tych zbiorników, poprzez przepompownię woda podawana jest do sieci wodociągowej obszaru I-szej strefy ciśnienia w Busku (wodociąg grupowy Busko - Chmielnik). Studnia S-3 jest studnią awaryjną dla studni S2.

Woda z ujęcia w Szczaworyżu nie wymaga uzdatniania, co potwierdzają liczne analizy. Brak jest zatem urządzeń uzdatniających wodę. Jedyne zabiegiem przeprowadzanym na wodzie podawanej do wodociągu jest chlorowanie. Jakość wody podziemnej na ujęciu w Szczaworyżu w zakresie podstawowych oznaczonych składników nie uległa zmianom na przestrzeni ostatnich 40 lat. Systematyczną kontrolę jakości pobieranej wody prowadzi zarówno MPKG Sp. z o.o. w Busku-Zdroju jak i Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Busku-Zdroju.

5.1.2. Oczyszczalnie ścieków

Na terenie gminy Busko – Zdrój znajdują się dwie oczyszczalnie a mianowicie mechaniczno–biologiczna oczyszczalnia ścieków komunalnych oraz oczyszczalnia ścieków pokąpielowych. Obie zlokalizowane są w sołectwie Siesławice bezpośrednio graniczącym z miastem Busko-Zdrój.

- OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH

Właścicielem i prowadzącym eksploatację oczyszczalni jest Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalne w Busku-Zdroju Sp.z o.o. ul. Łagiewnicka 25.

Oczyszczalnia ścieków posiada aktualne pozwolenie wodno-prawne (*RLO.6341.25.2015 z dnia 29 października 2015r.*) na wprowadzanie do "Rowu od Buska" (dopływ cieku Maskalis w zlewni rzeki Nida) ścieków komunalnych oczyszczonych w oczyszczalni ścieków w Siesławicach gm. Busko-Zdrój.

Technologia oczyszczania:

Ścieki z kolektora sanitarnego kierowane są do istniejącej komory zbiorczej, z której ścieki rozdzielane są pomiędzy dwa kanały przepływowe. W kanałach przepływowych zainstalowane są zastawki oraz kraty wstępne. Sterowanie kratą wstępną odbywa się w sposób automatyczny z szafy sterowniczej zainstalowanej w pobliżu urządzenia. Kraty zostały zabudowane jako krata główna pracująca w normalnych warunkach oraz krata awaryjno-rezerwowa, która pracować będzie w warunkach konserwacyjno-remontowych kraty głównej. Po oczyszczeniu wstępnym ścieki kierowane są do komory czerpnej przepompowni ścieków skąd tłoczone są do dalszych faz oczyszczania ścieków. Przepompownia ścieków wyposażona została w pięć pomp w suchej zabudowie. Cztery pompy będą tłoczyły ścieki do oczyszczalni mechanicznej. Sterowanie pracą pomp odbywa się w funkcji poziomu ścieków w komorze czerpnej przepompowni. Układ zapewnia naprzemienną pracę pomp.

W trakcie stanów maksymalnego dopływu dozwolona jest praca co najwyżej dwóch z czterech pomp kierujących ścieki do oczyszczalni mechanicznej oraz piątej pompy rozładowującej ścieki do zbiornika retencyjnego. Pozostałe dwie pompy stanowią rezerwę. W komorze czerpnej zabezpieczone są dwa poziomy awaryjne: minimalny zabezpieczający pompy przed suchobiegiem oraz maksymalny zabezpieczający przed przepełnieniem. W przypadku osiągnięcia poziomu max następuje automatyczne odcięcie jednej z pomp z rurociągu kierującego ścieki do oczyszczalni mechanicznej poprzez zamknięcie zasuw z napędem elektrycznym oraz otwarcie zasuw umożliwiającej bezpośredni zrzut ścieków do zbiornika retencyjnego.

W trakcie trwania poziomu awaryjnego jedna pompa w trybie ciągłym rozładowuje ścieki do zbiornika retencyjnego. Zmiana kierunku przepływu ścieków realizowana jest przy pomocy zasuw nożowych z napędem elektrycznym. Osiągnięcie poziomu maksimum w zbiorniku retencyjnym zablokuje zrzut ścieków z komory czerpnej przepompowni, poziom minimum w komorze czerpnej przepompowni wymusza zrzut ścieków ze zbiornika retencyjnego.

Ścieki z komory czerpnej przepompowni ścieków kierowane są do zablokowanego urządzenia do mechanicznego oczyszczania ścieków, w którym następuje wydzielanie z kratek piasku ze ścieków oraz płukanie wydzielonej pulpy piaskowej. Cały proces sterowany jest automatycznie z szafy sterowniczej zainstalowanej w pobliżu urządzeń. Stacja

mechanicznego oczyszczania ścieków wyposażona jest w obejście awaryjne, umożliwiające wykonywanie prac konserwacyjno-remontowych zablokowanej oczyszczalni mechanicznej. Zgromadzone zanieczyszczenia mechaniczne poddawane są dezynfekcji przy użyciu wapna chlorowanego. Okresowo zanieczyszczenia mechaniczne odbierane są przez wyspecjalizowaną firmę.

Ścieki po oczyszczeniu mechanicznym przepływają do komory rozdziału ścieków umożliwiającej skierowanie odpowiedniej ilości ścieków do każdego ciągu technologicznego. W tym celu zaadaptowano istniejącą komorę rozdziału, w której zainstalowano blachy przelewowe, umożliwiające równy rozdział ścieków i zastawki odcinające.

Zespół reaktorów biologicznych zlokalizowany na terenie oczyszczalni stanowią cztery niezależne (bliźniacze) ciągi technologiczne. Każdy ciąg technologiczny zablokowany jest z osadnikiem wtórnym i wyposażony w następujące po sobie strefy: beztlenową (defosfatacji), niedotlenioną (denitryfikacji), naprzemienną (niedotlenioną latem lub tlenową zimą) i tlenową (nitryfikacji). W komorze beztlenowej - defosfatacji zainstalowane jest mieszadło zatapialne, którego zadaniem jest wymieszanie zawartości komory stanowiącej mieszaninę dopływających ścieków surowych i osadu czynnego recykulowanego z osadników wtórnych (recyrkulacja zewnętrzna). Mieszadło sterowane jest automatycznie w funkcji czasu. W komorze tej z uwagi na strefę anoksydacyjną następuje proces podwyższonej aktywizacji mikroorganizmów, które następnie w warunkach tlenowych pobierają fosfor ze ścieków. Z komory beztlenowej ścieki przepływają do komory niedotlenionej-denitryfikacji. W komorze tej zachodzi proces denitryfikacji, rozkładu NO_3 w N gazowy. Źródłem węgla dla procesów są ścieki surowe. W celu podniesienia sprawności procesu denitryfikacji zastosowana została recyrkulacja wewnętrzna mieszaniny ścieków i osadu z komory tlenowej – nitryfikacji do komory denitryfikacji. Recyrkulacja realizowana jest przy użyciu pomp zatapialnych sterowanych automatycznie w funkcji czasu i przepływu. W komorze niedotlenionej zainstalowane zostały 2 mieszadła zatapialne sterowane w funkcji czasu. Końcową część komory niedotlenionej zrealizowano z możliwością zamiany jej funkcji w okresie zimowym na komorę nitryfikacji. Wewnątrz komory zainstalowane jest mieszadło zatapialne, jak i ruszt napowietrzający. Kolejną fazą oczyszczania jest proces tlenowy przebiegający w komorze tlenowej - nitryfikacji. W komorze tlenowej zachodzą procesy biochemicznego rozkładu związków organicznych i nieorganicznych, amonifikacji i nitryfikacji związków azotu oraz pobierania fosforu ze ścieków. W komorze działa system tlenowego napowietrzania ścieków sprężonym powietrzem z zastosowaniem dyfuzorów membranowych. Sprężone powietrze dostarczane jest do dyfuzorów zamontowanych w komorze tlenowej ze stacji dmuchaw wyposażonej w dmuchawy napowietrzające. Dmuchawy pracują automatycznie w funkcji stężenia tlenu w komorach nitryfikacji. Do tego celu wykorzystany został pomiar on-line tlenu współpracujący z przetwornikami częstotliwości. Stacja dmuchaw-obiekt wyposażona jest w pięć dmuchaw; cztery główne (po jednej dla każdego ciągu technologicznego) oraz jedną rezerwową. Układ technologiczny umożliwia podwyższone biologiczne usuwanie fosforu. Proces biologicznej defosfatacji wspomagany jest symultanicznie przy użyciu reagenta PIX. Reagent gromadzony jest w zbiorniku magazynowym i dozowany do ścieków przy pomocy pomp dozujących. Stacja dozowania reagenta umieszczona jest w budynku technicznym. Osad czynny, poprzez koryto pilaste z deflektorem, kierowany jest z komór nitryfikacji i do osadników wtórnych. W osadnikach znajdują się zgarniacze mechaniczne i koryto odpływowe. Zgarniacz sterowany jest z szafy sterowniczej zainstalowanej na pomoście obsługowym. W osadniku następuje ostatni etap

oczyszczania polegający na oddzieleniu kłaczków osadu od ścieku oczyszczonego. Osad sedymentuje na dno osadnika, a sklarowane ścieki odpływają poprzez koryto do odbiornika ścieków. Na drodze przepływu ścieków oczyszczonych do odbiornika wykonane zostaną cztery komory pomiarowe, wyposażone w przepływomierze elektromagnetyczne. Gromadzący się w części osadowej osadnika wtórnego osad recyrkulowany jest do komory beztlenowej, za pomocą pompowni recyrkulacyjnych obiekt wyposażonych w pompę zatapialną przystosowaną do suchego montażu. Pompy recyrkulacji współpracują z falownikami, a stopień recyrkulacji sterowany jest w zależności od ilości odpływających ścieków. Do tego celu wykorzystany jest sygnał z przepływomierza ścieków oczyszczonych. Każdy ciąg technologiczny współpracuje z oddzielną przepompownią recyrkulacyjną. Powstający w trakcie biologicznego oczyszczania osad nadmierny automatycznie odprowadzany jest do przepompowni osadu nadmiernego i dalej poprzez linię zagęszczania mechanicznego osadu do komory tlenowej stabilizacji. Odprowadzanie osadu nadmiernego w pompowniach obiektów realizowane jest przy użyciu sterowanej automatycznie zasowy nożowej z napędem elektrycznym. Ilość odprowadzanego osadu rejestrowana jest przez układ kontrolnopomiarowy. System automatyki umożliwia odprowadzenie założonej ilości osadu o odpowiedniej porze dnia. Osad nadmierny z poszczególnych ciągów technologicznych kolejno kierowany jest do przepompowni osadu nadmiernego, skąd tłoczony jest do linii zagęszczania mechanicznego osadu. Pompa osadu nadmiernego sterowana jest w funkcji poziomu ścieków w przepompowni i pracy linii zagęszczania osadu. Zagęszczony mechanicznie osad równocześnie pompowany jest do komory stabilizacji tlenowej osadu. Komora stabilizacji tlenowej osadu wykonana została w istniejącej komorze beztlenowej ciągu PROMLE CZ. W komorze stabilizacji tlenowej realizowany jest proces respiracji endogennej. W komorze stabilizacji zainstalowane są dyfuzory membranowe, do których kierowane jest sprężone powietrze z dmuchaw zainstalowanych pod zadaszeniem bezpośrednio przy komorze. Dmuchawy współpracują z tlenomierzem i falownikiem. W końcowej części komory stabilizacji wydzielona została część, w której zainstalowano mieszadło zatapialne. Zadaniem mieszadła jest odtlenienie i ujednorodnienie osadu kierowanego dalej do mechanicznego odwadniania. Z komory odtleniania osad odprowadzany jest grawitacyjnie do odwadniania mechanicznego. Ustabilizowany tlenowo osad pobierany jest poprzez pompę osadu nadmiernego, do stacji odwadniania i higienizacji osadu. Sterowanie pracą stacji odwadniania osadu odbywa się z szafy sterowniczej zainstalowanej w pobliżu urządzenia. W celu higienizacji osadu zainstalowana jest stacja higienizacji wyposażona w dozownik i zasobnik wapna, mieszacz osadu z wapnem oraz układ przenośników ślimakowych. Stacja higienizacji sterowana jest z własnej szafy sterowniczej. Odwodniony i higienizowany osad nadmierny kierowany jest do wykorzystania przyrodniczego. Dla umożliwienia składowania odwodnionych i higienizowanych osadów wykonana została wiata magazynowa osadu odwodnionego. W celu ograniczenia zużycia wody wodociągowej niezbędnej do pracy stacji odwadniania osadu ciąg wyposażono w układ zasilania wodą technologiczną (ściekami oczyszczonymi) - woda podawana jest rurociągiem z pompowni wody technologicznej. Obiekty i zachodzące na terenie oczyszczalni procesy nie stwarzają zagrożenia wybuchem.

Dane dotyczące ilości i jakości ścieków dopływających:

1) Ilość ścieków:

Qdśr.	4 700 m ³ /d	średniodobowa ilość ścieków
Qdmax	8 800 m ³ /d	maksymalna dobowa ilość ścieków,
Qdmax	6 100 m ³ /d	maksymalna dob. ilość ścieków kierowana do cz. biologicznej,

Qhmax	750 m ³ /h	maksymalna godz. ilość ścieków przed zbior. retencyjnym,
Qhmax	350 m ³ /h	maksymalna godz. ilość ścieków kierowana do cz. biologicznej.

2) Stężenie ścieków:

BZT5	300 g O ₂ /m ³ ,
ChZT	650 g O ₂ /m ³ ,
zaw.og.	30 g/m ³ ,
Nog.	80 g/m ³ ,
Pog.	8 g/m ³ ,

3) Równoważna ilość ścieków z uwagi na BZT5: $RLM = 4700 \times 300/1000/0,06 = 23\ 500$.

Nie przewiduje się doprowadzenia do oczyszczalni ścieków pochodzenia przemysłowego. Możliwe jest przyjęcie przez oczyszczalnię ścieków przemysłowych o składzie zbliżonym do bytowo-gospodarczych, po przeanalizowaniu ich składu oddziaływania na zachodzące na oczyszczalni procesy biologiczne.

Przepompownie ścieków zlokalizowane są w miejscowościach: Radzanów, Wolica, Chotelek (3 przepompownie), Siesławice 2 przepompownie, Wełecz, Łagiewniki, Zbrodzice, Mikułowice (3 przepompownie), Busko-Zdrój (3 przepompownie zlokalizowane przy ul. Gaik, ul. Wojska Polskiego, ul. Langiewiczza), Owczary oraz Nowy Folwark.

Zgodnie z decyzją nr RLO.6341.6.2012 z dnia 26.04.2012r. udzielono pozwolenia wodno-prawnego na odprowadzenie do „Rowu od Buska” ścieków komunalnych oczyszczonych. Na mocy tej decyzji wielkości wskaźników zanieczyszczeń w oczyszczonych ściekach nie mogą przekraczać następujących wartości dopuszczalnych stężeń:

BZT ₅	15 mg O ₂ /dm
ChZT	125 mg O ₂ /dm ³
zaw.og.	35 mg/dm ³
Nog.	15 mg N/dm ³
Pog.	2 mg P/dm ³

- OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW POKĄPIELOWYCH

Oczyszczalnia ścieków pokąpielowych jest oczyszczalnią mechaniczno-biologiczną. Właścicielem tej oczyszczalni i prowadzącym jej eksploatację jest "Uzdrowisko Busko-Zdrój" S.A. w Busku-Zdroju ul. Rzewuskiego 1. Oczyszczalnia zlokalizowana jest w miejscowości Siesławice, tuż za oczyszczalnią ścieków komunalnych, po prawej stronie "Rowu od Buska". Oczyszczalnia posiada pozwolenie wodno-prawne: *Decyzja z dnia 01.06.2016 znak RLO.6341.17.2016.*

Technologia oczyszczania:

Ścieki pokąpielowe z części Uzdrowskiej Buska-Zdroju kolektorem o średnicy 400 mm biegnącym wzdłuż "Rowu od Buska" wprowadzone są do oczyszczalni ścieków pokąpielowych. Do istniejącej kanalizacji ścieków pokąpielowych wprowadzone są ścieki z sanatoriów: Uzdrowisko Busko-Zdrój S.A (Marconi, Krystyna, Mikołaj, Oblęgorek, Oblęgorek 2, Szpital Górka), 21 Wojskowy Szpital Uzdrowski, Nida, Włókniarz, Rafał, Bristol, Słowacki, Astoria, Zbyszko.

Ścieki pokąpielowe dopływają do kraty, na której zatrzymane są większe frakcje zanieczyszczeń usuwane z kratek ręcznie. Po oczyszczeniu na kracie ścieki dopływają do pompowni i gromadzone są w dwukomorowej studni zbiorczej o pojemności łącznej 24,6 m³, dalej kierowane są na zbiorniki wyrównawcze o pojemności czynnej 210 m³ każdy. W zbiornikach następuje uśrednianie ilości i składu ścieków. W zbiornikach ścieki są napowietrzane sprężonym powietrzem dostarczającym z hali dmuchaw. Uśredniona ilość ścieków kierowana jest do komory pomiarowej o objętości czynnej 12 m³, w której regulowany jest przepływ na kolejne urządzenia. Regulacja przepływu odbywa się za pomocą pływakowego regulatora przepływu. W dalszym etapie ścieki kierowane są do dwóch komór napowietrzania o objętości czynnej 100 m³ każda. W komorach napowietrzania następuje redukcja siarkowodoru oraz utlenianie siarczków. Po napowietrzeniu i odgazowaniu ścieki kierowane są do dwóch osadników pionowych wtórnych o objętości czynnej 57 m³ każdy, w których następuje sedimentacja osadu. Osad zbiera się w lejach i okresowo odprowadzany jest do studni zbiorczej osadu a następnie tłoczony jest na poletka osadowe. Odcieki z poletek zawracane są do pompowni i wraz z dopływającymi ściekami kierowane są na urządzenia oczyszczające. Ścieki oczyszczone odprowadzane są korytem otwartym do "Rowu od Buska". Na korycie zainstalowany jest punkt pomiarowy ilości odprowadzanych ścieków.

Jakość ścieków:

- Stężenia zanieczyszczeń ścieków dopływających - BZT5- od 5,1 do 85 mg/1
Redukcja zanieczyszczeń 40%
- Stężenia zanieczyszczeń ścieków dopływających - zawiesiny od 12,6g/1 do 79,4 mg/1
Redukcja zanieczyszczeń 60%
- Stężenia zanieczyszczeń ścieków dopływających - chlorki od 2732 mg/1 do 3988 mg/1
- Stężenie chlorków w ściekach odpływających - 1438 mg/1 do 2837 mg/1
Redukcja zanieczyszczeń 29,6%
- Stężenia zanieczyszczeń ścieków dopływających - siarczany od 994 mg/1 do 1395 mg/1
Redukcja roczna 20,6%.

5.2. Gospodarka odpadami stałymi

5.2.1. Informacje ogólne

Zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami (WPGO) przyjętym *Uchwałą Sejmiku WŚ Nr XXV/356/2016 z dnia 27 lipca 2016 r.* Gmina Busko-Zdrój wchodzi w skład V regionu gospodarki odpadami na terenie województwa świętokrzyskiego. Według WPGO w regionie V istnieją trzy obiekty, które spełniają warunki instalacji regionalnych do przetwarzania odpadów komunalnych i do których mogą trafić odebrane odpady komunalne z terenu gminy Busko – Zdrój, są to:

- instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów w Rzędowie, gmina Tuczępy;
- instalacja do składowania odpadów w Dobrowodzie, Gmina Busko-Zdrój;
- instalacja do składowania odpadów w Staszowie przy ul. Pocieszki.

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) to miejsce w którym mieszkańcy Miasta i Gminy Busko-Zdrój w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi mogą dostarczyć selektywnie zebrane odpady niebezpieczne, wielkogabarytowe oraz elektryczno-elektroniczne. PSZOK i jego filia prowadzone są przez Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Busku – Zdroju (MPGK). PSZOK mieści się przy składowisku odpadów komunalnych w Dobrowodzie, natomiast filia punktu zlokalizowana jest przy ul. Dygasińskiego w Busku-Zdroju.

Na terenie gminy funkcjonuje zorganizowany system odbioru odpadów komunalnych, w tym odpadów posegregowanych takich jak: papier, szkło, metale, tworzywa sztuczne i ulegające biodegradacji. Zarówno osiedla mieszkaniowe jak i miejsca użyteczności publicznej zostały wyposażone w pojemniki pozwalające na odbiór takich odpadów. Wywoźnicy dysponujący specjalistycznym sprzętem, odbierają posegregowane odpady i przewożą je do sortowni, gdzie podlegają dalszej obróbce: są formowane w bele i pakiety a następnie przekazywane do instalacji odzysku lub unieszkodliwiania.

Zbiórką odpadów objęci są wszyscy mieszkańcy miasta i gminy Busko-Zdrój. Liczba złożonych deklaracji o wysokości opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi wynosi 7 342 (stan na 31.12.2017 r.). W ciągu roku odbieranych jest ok. 4 400 Mg odpadów.

Do gromadzenia odpadów stosowane są pojemniki i worki o różnej pojemności dostosowane do rodzaju i charakteru zabudowy. Odpady komunalne odbierane są według ustalonego harmonogramu wywozu.

5.2.2. Instalacja do składowania odpadów w Dobrowodzie

1 kwietnia 2015 r. Marszałek Województwa Świętokrzyskiego udzielił składowisku odpadów w Dobrowodzie pozwolenia zintegrowanego dla instalacji do składowania odpadów z wyłączeniem odpadów obojętnych o zdolności przyjmowania ponad 10 ton odpadów na dobę lub o całkowitej pojemności ponad 25 000 ton (sygn. OWS-VII.7222.1.2015).

Powierzchnia technologiczna składowiska wynosi 48 640 m². Docelowa pojemność składowiska wynosić będzie 876 000 m³ przy projektowanej jego docelowej wysokości do 13 m. Składowisko odpadów przyjmuje odpady pochodzące z terenu miasta i gminy Busko-Zdrój.

Instalacja wyposażona jest w następujące urządzenia i obiekty:

- elektroniczną wagę samochodową,
- brodzik dezynfekcyjny,
- prasę do belowania zebranych odpadów segregowanych,
- linię sortowniczą.

Składowisko posiada zatwierdzoną instrukcję eksploatacji.

5.2.3. Rodzaje odpadów

- Odpady komunalne
Odpady komunalne to odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady nie zawierające elementów niebezpiecznych pochodzących od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Źródłem odpadów komunalnych oprócz tych powstających w gospodarstwach domowych są również obiekty handlowe, usługowe, rzemiosło, szkolnictwo, obiekty turystyczne, targowiska.

Główne rodzaje odpadów komunalnych to *odpady ulegające biodegradacji, papier i tektura, tworzywa sztuczne, szkło i metale*. Jednym ze strumieni odpadów komunalnych są przede wszystkim odpady ulegające biodegradacji pochodzenia roślinnego w tym odpady kuchenne i zielone. Odebrane odpady dostarczane są do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Rzędowie. Część odpadów biodegradowalnych pochodzących z gospodarstw domowych jest kompostowana i wykorzystywana w gospodarstwach i przydomowych ogrodach.

Do odpadów komunalnych zalicza się również *odpady wielkogabarytowe, odpady pochodzące z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych, odpady z pielęgnacji terenów zielonych, odpady z czyszczenia ulic i placów oraz odpady niebezpieczne, tj. baterie i akumulatory, świetlówki, chemikalia itp.*

Na terenie miasta i gminy prowadzona jest zbiórka odpadów wielkogabarytowych w sposób zorganizowany.

- Odpady z sektora gospodarczego

W gminie Busko-Zdrój działalność gospodarcza związana jest głównie z obsługą kuracjuszy, handlem i usługami. W działalności tej powstają *odpady związane z wytwarzaniem produktów spożywczych oraz świadczeniem usług medycznych i weterynaryjnych*. Odpady z sektora gospodarczego są odbierane przez firmy posiadające stosowne zezwolenie na odzysk lub unieszkodliwianie. Odpady medyczne powstają we wszystkich placówkach medycznych działających na terenie miasta i gminy Busko-Zdrój w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, prowadzeniem badań oraz udzielaniem świadczeń leczniczo - uzdrowiskowych w obiektach sanatoryjnych zlokalizowanych na terenie miasta. Ponadto odpady medyczne w postaci przeterminowanych leków i środków medycznych powstają również w aptekach i gospodarstwach domowych. Odpady niebezpieczne wytwarzane na terenie placówek medycznych miasta i gminy przekazywane są do unieszkodliwiania poprzez spalanie. Przeterminowane leki oraz medykamenty, powstające w znikomych ilościach w gospodarstwach domowych odbierane są przez MPGK Sp. z o.o. lub dostarczane przez mieszkańców do PSZOK. Odpady weterynaryjne powstają w wyniku badania i leczenia zwierząt lub świadczenia usług weterynaryjnych. Określenie wielkości wytwarzania tych odpadów na terenie miasta i gminy jest niemożliwe, ze względu na brak danych. Padłe zwierzęta z gospodarstw rolnych przekazywane są przez rolników do utylizacji. Odpady opakowaniowe objęte są zorganizowaną zbiórką po zbelowaniu w sortowni sprzedawane w celu poddania procesowi odzysku.

- Odpady niebezpieczne

Wśród odpadów niebezpiecznych dominują głównie: *zużyte baterie i akumulatory ołowiowe, lampy fluorescencyjne, przepracowane oleje, przeterminowane leki, baterie, akumulatory, leki cytotoksyczne i cytostatyczne, farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice zawierające substancje niebezpieczne, lampy fluoroscencyjne i inne odpady zawierające rtęć, rozpuszczalniki, kwasy i alkalia, oleje i tłuszcze, odczynniki fotograficzne, urządzenia zawierające freony, środki ochrony roślin I i II klasy toksyczności, zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne zawierające niebezpieczne składniki, detergenty zawierające substancje niebezpieczne, drewno zawierające*

substancje niebezpieczne. Odpady te trafiają do PSZOK a następnie przekazywane są do instalacji zajmujących się odzyskiem lub unieszkodliwianiem.

- Oleje odpadowe
To głównie wszelkiego rodzaju *zużyte oleje silnikowe i przekładniowe oraz oleje hydrauliczne*, które nie nadają się już do zastosowania do celów, do których były pierwotnie przeznaczone. Jako główne źródło powstawania tego typu odpadów należy uznać stacje obsługi pojazdów, bazy transportowe. Odpady te zostają w całości przekazywane firmom specjalistycznym w celu ich unieszkodliwienia.
- Baterie i akumulatory
To wielkogabarytowe odpady kwasowo-ołowiowe pochodzą z różnego rodzaju środków transportu. Wielkogabarytowe akumulatory niklowo-kadmowe, pochodzące z sektora gospodarczego charakteryzują się dłuższą żywotnością, a ponadto są wprowadzane na rynek w coraz mniejszych ilościach. Według informacji uzyskanych z przedsiębiorstw z terenu gminy określono, iż wszystkie zostają przekazane do utylizacji firmom specjalistycznym i punktom zajmujących się ich zbieraniem.
- Odpady zawierające azbest
To odpady pochodzące z rozbiórek i wymiany pokryć dachowych, są na bieżąco odbierane i utylizowane za pośrednictwem podmiotów posiadających zezwolenie na transport odpadów zawierających azbest. Gmina Busko-Zdrój realizuje również „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Busko-Zdrój na lata 2011-2032” zapewniając załadunek, wywóz oraz unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości stanowiących własność osób fizycznych.
- Wycofane z eksploatacji pojazdy
Trafiają do stacji demontażu pojazdów w celu odzysku poszczególnych substancji i materiałów. Odzyskane materiały przekazuje się uprawnionym odbiorcom w celu recyklingu, a odpady dla których recykling materiałowy nie jest uzasadniony ekonomicznie lub ekologicznie są kierowane do unieszkodliwienia termicznego lub deponowane na składowiskach. Na terenie miasta i gminy Busko-Zdrój zlokalizowane są trzy stacje demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji. Jednostki te posiadają zezwolenie na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych związanych z prowadzoną działalnością w zakresie rozbiórki pojazdów.

5.3. Zagrożenia ekologiczne

- Zagrożenia związane z gospodarką ściekową.
Ścieki z terenu gminy spływają do oczyszczalni ścieków i jako wody oczyszczone spływają do wód powierzchniowych płynących. Ścieki pozabiegowe spływają do oczyszczalni wód po kąpielowych gdzie po oczyszczeniu spływają do wód powierzchniowych płynących. Ścieki te nie stanowią zagrożenia. Niekontrolowane wprowadzanie ścieków do ziemi jest zagrożeniem dla jakości płytszych warstw wód podziemnych i gruntów. Jest to związane między innymi z nieszczelnością zbiorników bezodpływowych na terenach gminy, które nie są skanalizowane.

Zanieczyszczenie w/w ściekami ma jedynie charakter punktowy w związku z tym w świetle zagrożeń dla środowiska należy uznać je za niewielkie.

- Zagrożenia związane z ruchem samochodowym.
W wyniku natężenia ruchu samochodowego wzrasta poziom hałasu, wibracji i emisji spalin w obrębie tras komunikacyjnych. Transport przyczynia się również do zanieczyszczenia gleb, a w konsekwencji wód poprzez wymywanie zanieczyszczeń i ich infiltrację do gruntu. Zagrożenie to, zarówno obecnie jak i w przyszłości można określić jako niewielkie.
- Zagrożenia związane z zabudową terenów.
Podstawowym źródłem niekorzystnych zmian w krajobrazie i rzeźbie terenu będzie dalszy wzrost powierzchni terenów zainwestowanych, głównie przeznaczonych pod indywidualną zabudowę mieszkaniową i usługową. Zagrożenie to na terenie gminy Busko-Zdrój jest niewielkie.
- Inne zagrożenia.
Szczegółowe informacje o stanie czystości powietrza, natężeniu hałasu i innych czynnikach mających wpływ na działalność leczniczą w Busku-Zdroju i ewentualnych zagrożeniach znajdują się w opracowaniu Instytutu Geografii Przestrzennego Zagospodarowania im. S. Leszczyńskiego Polskiej Akademii Nauk.

6. OBSZAR UZDROWISKA – STREFY OCHRONY UZDROWISKOWEJ

Obszar Uzdrowiska Busko-Zdrój obejmuje teren miasta i dziewięciu sołectw gminy Busko-Zdrój o powierzchni 4 538,6 ha. Jest on podzielony na 3 strefy ochrony uzdrowiskowej A, B i C.

- Strefa A ochrony uzdrowiskowej
  - 1) Powierzchnia 164,9 ha
  - 2) Tereny zielone 79 %
  - 3) Funkcja strefy:

Strefa A ochrony uzdrowiskowej przeznaczona jest do prowadzenia działalności w zakresie lecznictwa uzdrowiskowego w ściśle określonym obszarze, w którym istnieć powinny ściśle określone warunki co do powierzchni, zabudowy, wskaźników terenów zieleni itp. Wyznaczona strefa pozwala na prowadzenie lecznictwa uzdrowiskowego w sprzyjających warunkach i obejmuje wszystkie zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego. Dlatego też na obszarze tym zastrzeżonych jest szereg czynności, których podjęcie ze względu na ich oddziaływanie na warunki naturalne i czynniki środowiskowe uzdrowiska jest ściśle kontrolowane.

4) Przebieg granic:

- Od północy:

od skrzyżowania ul. Waryńskiego z ul. Młyńską (pkt.1) biegnie na wschód południową granicą ul. Waryńskiego do skrzyżowania z ulicą Mickiewicza (pkt.2), skręca na północ i wschodnią granicą ulicy Mickiewicza dochodzi do skrzyżowania z ul. Spacerową (pkt.3) a następnie skręca na wschód i ulicą Spacerową dochodzi do skrzyżowania z ulicą Armii Krajowej (pkt.4), skąd skręca na południe i tą ulicą dochodzi do ulicy Parkowej (pkt.5) skąd skręca na wschód i ul. Parkową dochodzi do ul. Grotta (pkt.6).
- Od wschodu:

od pkt. 6 biegnie na południe zachodnią granicą ulicy Grotta dochodzi do styku ulicy Grotta z działką nr 555/7 (pkt.7), skąd skręca na zachód i północną oraz zachodnią granicą działki nr 555/7 dochodzi do skrzyżowania ulic 1 Maja, Starkiewicza i Zdrojowej (pkt.8), następnie zachodnią granicą ulicy Zdrojowej w sołectwie Zbludowice biegnie na południe do styku z działką nr 638 (pkt. 9) od tego miejsca granicami działek 638, 87/1, 87/2, 87/3, 87/4, 87/5, 87/8 dochodzi do ulicy Strażackiej (pkt.10).
- Od południa:

od pkt.10 skręca na zachód i ulicą Strażacką w sołectwie Zbludowice biegnąc na zachód dochodzi do ulicy Świętokrzyskiej (pkt.11) następnie skręca na zachód i biegnie ulicą Świętokrzyską do zachodniej granicy ulicy Starkiewicza /styk granic miasta oraz sołectw: Zbludowice i Siesławice (pkt 12).
- Od zachodu:

od punktu 12 granica strefy A biegnie południową administracyjną granicą miasta Busko-Zdrój z sołectwami Zbludowice i Siesławice na północny - wschód, następnie skręcając na zachód a następnie na północny-zachód dochodzi do ulicy Rokosza w Busku-Zdroju (pkt.13) dalej biegnie północno - wschodnią granicą działki nr 267/2 i 261/1 do punktu wyjściowego Nr 1, tj. skrzyżowania ulic Waryńskiego i Młyńskiej.

- Strefa B ochrony uzdrowiskowej
  - 1) Powierzchnia   814,7 ha
Strefa B obejmuje część obszaru miasta i gminy przylegającą do obszaru strefy A.
  - 2) Tereny zielone   59 %
  - 3) Funkcja strefy:
Ze względu na zagospodarowanie i sposób użytkowania strefa ta ma charakter ochronny dla podstawowej strefy ochrony uzdrowiskowej A. Przeznaczona jest dla budownictwa mieszkaniowego, usług dla mieszkańców, dla budowy zaplecza techniczno-gospodarczego niezbędnego dla funkcjonowania obszaru w którym prowadzi się lecznictwo uzdrowiskowe oraz dla lokalizacji urządzeń sportowych, turystycznych itp.
  - 4) Przebieg granic:
    - Od północy:
od skrzyżowania ul. Witosa z ul. Bohaterów Warszawy (pkt. 1) biegnie w stronę wschodnią południową granicą ul. Bohaterów Warszawy dochodząc do ulicy Kościuszki (pkt. 2) dalej ulicą Kościuszki dochodzi do skrzyżowania ulic Kościuszki, Mickiewicza i Batorego skąd biegnąc na wschód ul. Batorego dochodzi do skrzyżowania z ul. Grotta (pkt. 3). Od pkt. 3 granica strefy skręca na północ i wschodnią granicą ul. Grotta dochodzi do ul. Partyzantów (pkt. 4) dalej skręca na wschód i południową granicą ul. Partyzantów biegnąc na wschód dochodzi do styku ze wschodnią granicą administracyjną miasta Buska - Zdrój (pkt.5).
    - od wschodu:
od pkt. 5 skręca na południe i wschodnią granicą administracyjną miasta biegnie na południe, dalej na zachód i na południe dochodząc do styku z północno-wschodnią granicą administracyjną sołectwa Zbludowice (pkt. 6), następnie wschodnią granicą administracyjną sołectwa Zbludowice biegnąc na południe dochodzi do styku z północną granicą działki nr 577 w Zbludowicach (pkt 7),
    - od południa:
od pkt. 7 granica strefy skręca na zachód i granicą działki dochodzi do ul. Korczyńskiej w Zbludowicach. Przecinając tę ulicę i biegnąc na zachód dochodzi do styku z północną granicą działki nr 484 w Zbludowicach (pkt. 8) dalej biegnie na zachód i dochodzi do ulicy Leśnej w Zbludowicach (pkt.9), od tego punktu południową granicą administracyjną sołectwa Zbludowice biegnie na zachód do styku z drogą nr 586 w sołectwie Siesławice (pkt.10), a następnie skręcając na południe, na zachód i dalej na północ południową granicą sołectwa Siesławice dochodzi do południowej granicy działki nr 531 w Siesławicach (pkt. 11). Zachodnią granicą działki nr 531 w Siesławicach dochodzi do skrzyżowania z drogą nr 515 w Siesławicach (pkt 12) dalej północną granicą drogi 515 do skrzyżowania z drogą nr 453 (pkt. 13) następnie północną granicą drogi 453 skręcając na południe prowadzi do skrzyżowania z drogą nr.391 w Siesławicach (pkt. 14).
    - od zachodu:
od pkt. 14 wschodnią granicą drogi nr 391 biegnie na północ do skrzyżowania z drogą nr 60 w Siesławicach (pkt.15), wschodnią granicą tej drogi prowadzi do skrzyżowania z drogą Nr 149 (pkt. 16). Od skrzyżowania dróg nr 60, 149 i 144 i południową granicą drogi nr 144 dochodzi do styku z granicą administracyjną miasta Busko-Zdrój (pkt.17)

następnie zachodnią granicą administracyjną miasta dochodzi do styku z ul. Wrzosową w Busku – Zdroju (pkt. 18) wschodnią granicą ul. Wrzosowej dochodzi do skrzyżowania z ul. Witosą (pkt. 19) i wschodnią granicą ul. Witosą biegnie do skrzyżowania z ul. Bohaterów Warszawy tj. do pkt.1.

- Strefa C ochrony uzdrowiskowej
  - 1) Powierzchnia 3559,0 ha
obejmuje obszar miasta Busko-Zdrój oraz dziewięciu sołectw, tj. Łagiewnik, Broniny, Owczar, Radzanowa, Zbludowic, Kawczyc, Wolicy Siesławskiej, Chotelka i Siesławic.
  - 2) Tereny zielone 82 %
  - 3) Funkcja strefy:
Strefa ta pełni funkcję otuliny uzdrowiska a jej głównymi zadaniami są: ochrona krajobrazu, ochrona właściwości leczniczych klimatu, ochrona przed hałasem, ochrona przed wprowadzaniem na obszar bezpośredni przyległy do uzdrowiska funkcji kolizyjnych, zarezerwowanie terenów pod urządzenia sportowe i rekreacyjne położone w pewnej odległości od uzdrowiska w celu pełnego wykorzystania walorów turystycznych i krajobrazowych regionu.
  - 4) Przebieg granic:
    - Od północy:
od tj. styku granic administracyjnych sołectwa Siesławice i miasta Busko – Zdrój (pkt. 1) biegnie na wschód granicami miasta i sołectwa Łagiewniki (pkt 2).
    - Od wschodu:
od pkt. 2 wschodnimi granicami sołectw: Łagiewniki, Bronina, Owczary i Radzanów biegnie na południe (pkt. 3).
    - Od południa:
od pkt. 3 skręca na zachód i biegnąc południową granicą sołectw Radzanów, Kawczyce, Wolica Siesławska, Chotelesk dochodzi do południowo - zachodniej granicy sołectwa Chotelesk (pkt.4),
    - Od zachodu:
od pkt. 4 skręca na północ i zachodnią granicą sołectw Chotelesk, Siesławice i miasta Busko-Zdrój dochodzi do punktu początkowego nr 1.

Teren określony strefami ochrony uzdrowiskowej przeznaczony jest do prowadzenia działalności w zakresie lecznictwa uzdrowiskowego, dlatego też na obszarze tym powinny istnieć ściśle określone warunki co do powierzchni, zabudowy, wskaźników terenów zielonych itp. W związku z powyższym na w/w obszarach zastrzeżonych jest szereg czynności, których podjęcie, ze względu na ich oddziaływanie na warunki naturalne i czynniki środowiskowe jest ściśle zabronione (art. 38 a poz. 1, 2, 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o *lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych* - Dz.U. z dnia 31 maja 2017 r. poz. 1056 tekst jednolity ze zmianami)

7. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

7.1. Informacje ogólne

Polityka przestrzenna oraz lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego Gminy Busko-Zdrój określone zostały w *"Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego"* przyjętym Uchwałą Rady Miejskiej w Busku-Zdroju Nr IX/122/99 z dnia 30.09.1999 r. a następnie zmienione Uchwałą Nr XXV/263/2005 Rady Miejskiej w Busku-Zdroju z dnia 04.03.2005 r. w *sprawie zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Busko-Zdrój, dla obszaru sołectw Radzanów, Siesławice, Zbludowice oraz części miasta Busko-Zdrój*.

Obecnie, wobec zmian zaistniałych w ustawie o planowaniu i gospodarowaniu przestrzennym oraz postępujących zmian w przepisach odnoszących się do tej ustawy, a w tym m.in. w Ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. *prawo geologiczne i górnicze* (Dz.U. z 2017 r. poz. 2126 tekst jednolity ze zmianami); Ustawie z dnia 28 lipca *o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych* (Dz.U. z 31 maja 2017 r. poz. 1056 tekst jednolity ze zmianami); Ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz.U. z 2017 r. poz. 2187 tekst jednolity ze zmianami); Ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody* (Dz.U. z 2018 r. poz. 142 tekst jednolity ze zmianami); Ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. z 2017 r. poz. 519 tekst jednolity ze zmianami); Ustawie z dnia 3 października *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U. z 2017 r. poz. 1405, tekst jednolity ze zmianami) oraz Ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1332 tekst jednolity ze zmianami), wystąpiła potrzeba sporządzenia nowego, aktualnego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Potrzeba ta jest potwierdzona także zmianami, jakie nastąpiły w zagospodarowaniu przestrzennym miasta i gminy, wynikającymi z realizacji wydanych decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, warunków zabudowy, a także realizacji obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zmieniła się również sytuacja w zakresie potrzeb mieszkaniowych oraz usług.

Uwzględniając powyższe Rada Miejska w Busku-Zdroju podjęła w dniu 26 marca 2015 r. Uchwałę Nr VI/64/2015 w *sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy w Busku-Zdroju*.

Głównymi celami rozwoju miasta i gminy Busko-Zdrój określonymi w studium są:

- ugruntowanie znaczenia miasta jako uzdrowiska;
- podniesienie standardu zagospodarowania i ładu przestrzennego zapewniającego miastu wzmocnienie roli wielofunkcyjnego ośrodka obsługi, zarówno dla mieszkańców miasta i gminy, jak i kuracjuszy oraz turystów;
- stworzenie podstaw do rozwoju funkcji związanych z obsługą lecznictwa, usług, turystyki i wypoczynku, szkolnictwa i nauki, a także ogrodnictwa oraz nieuciążliwej działalności produkcyjnej;
- kształtowanie, przyjaznego mieszkańcom miasta, środowiskazamieszkania;
- ochrona środowiska kulturowego miasta o określonej tożsamości i kształtowanie zabudowy godnej ochrony przez następne pokolenia.

Biorąc za podstawę uwarunkowania historyczne, przyrodnicze, funkcjonalne, urbanistyczne i architektoniczne rozpoznane w trybie sporządzania studium a także uwarunkowania wynikające z dotychczasowego zagospodarowania i uzbrojenia obszaru miasta oraz przeznaczenia terenów i wniosków w sprawie zmiany przeznaczenia; występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów szczególnych; stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego i kulturowego; stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej; prawa własności gruntów; jakości życia mieszkańców i zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych, określa się następujące kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego dla Miasta i Gminy Busko-Zdrój:

- 1) racjonalne korzystanie z zasobów środowiska z uwzględnieniem zasad jego ochrony;
- 2) ochrona i kształtowanie środowiska kulturowego;
- 3) ochrona i rozwój istniejącego uzdrowiska;
- 4) rozbudowa parku zdrojowego i urządzenie terenów zieleni;
- 5) rozszerzenie usług rekreacyjno-wypoczynkowych związanych funkcjonalnie z uzdrowiskiem;
- 6) ochrona wód ze szczególnym uwzględnieniem ujęć wód mineralnych;
- 7) eliminacja źródeł zanieczyszczenia powietrza;
- 8) pozostawienie w dotychczasowym użytkowaniu terenów nie nadających się do zabudowy;
- 9) modernizacja i rehabilitacja zabudowy w centrum miasta;
- 10) przeznaczenie nowych terenów pod realizację budownictwa mieszkaniowego, pensjonatowego, usługowego i rekreacyjnego;
- 11) uzupełnienie braków i modernizacja systemu komunikacji i infrastruktury terenów zabudowanych i wyprzedzające przygotowanie terenów przeznaczonych do zabudowy;
- 12) przekształcenie systemu komunikacji w mieście pod kątem poprawy funkcjonowania uzdrowiska;
- 13) aktywna polityka w zakresie gospodarki nieruchomościami niezbędnymi dla realizacji zadań własnych miasta i działalności ofertowej dotyczącej zagospodarowania przestrzennego.

Realizacja kierunków zagospodarowania przestrzennego następować musi z uwzględnieniem:

- uwarunkowań, które wpływają na wykluczenie terenów z zabudowy, jak na przykład:
  - 1) zbiorniki wód powierzchniowych,
  - 2) tereny niezbędne dla projektowanych dróg,
  - 3) tereny parku uzdrowskiego i tereny przewidziane do jego powiększenia,
  - 4) obszary udokumentowanych złóż surowców naturalnych,
  - 5) rezerваты przyrody i obszary szczególnie cenne,
  - 6) ujęcia wód mineralnych.
- uwarunkowań, które wpływają na ograniczenia w zagospodarowaniu terenów, jak na przykład:
  - 1) objęcie obszaru szczególnymi formami ochrony, związanymi z zakazami i nakazami w zakresie gospodarki przestrzennej, ujętymi w stosownych dokumentach dotyczących objęcia terenów ochroną,
  - 2) położenie obszaru w strefie terenu górniczego, na którym występować mogą ograniczenia w zagospodarowaniu terenu określone w obowiązkowo sporządzanym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
  - 3) występowanie uzdrowiska, co wiąże się z obowiązkiem przestrzegania statutu uzdrowiska i ograniczeń wynikających z położenia obszarów w strefach ochronnych uzdrowiska,
  - 4) występowanie gruntów rolnych najwyższych klas bonitacyjnych,
  - 5) występowanie stanowisk archeologicznych niewpisanych do rejestru zabytków archeologicznych.

7.2. Plan zagospodarowania przestrzennego

W celu ustalenia przeznaczenia terenów, w tym dla inwestycji celu publicznego oraz określenia sposobów ich zagospodarowania i zabudowy sporządzane są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Aktualnie w gminie Busko-Zdrój obowiązuje 27 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w tym 16 na obszarze Uzdrowiska Busko-Zdrój, których zestawienie zawiera poniższa tabela:

Lp.	Przedmiot i zakres ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Granice obszaru miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Nr uchwały Rady Miejskiej w Busku - Zdroju	Położenie w strefach uzdrowiskowych A, B, C
1.	Zmiana Nr 4 w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego gminy Busko – Zdrój dot. Sołectwa Łągiewniki	Łągiewniki	Uchwała Nr 342/XXIV/97 z dnia 24.10.1997 r.	Strefa C
2.	Sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu ozn. symb. B25.MP w planie ogólnym zagosp. przestrz. miasta Busko-Zdrój i wsi Wełecz, Zbludowice, Siesławice.	Busko – Zdrój przy ul. Grotta	Uchwała Nr XXVII/378/97 z dnia 29.12.1997 r.	Strefa B
3.	Sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu ozn. symb. B8.MN,MP w planie ogólnym zagospod. przestrz. miasta Busko – Zdrój i wsi Wełecz, Zbludowice, Siesławice	Zbludowice w rej. ul. Ceglanej i drogi w kierunku Nowego Korczyna	Uchwała Nr XXVII/376/97 z dnia 29.12.1997 r.	Strefa B
4.	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Busko- Zdrój i wsi Wełecz, Zbludowice,	Busko-Zdrój, ul. Ładna, Armii Krajowej	Uchwała Nr XXII/325/97 z dnia 24.06.1997 r.	Strefa B
5.	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Busko- Zdrój i wsi Wełecz, Zbludowice,	Busko-Zdrój, ul. Bohaterów Warszawy	Uchwała Nr XXII/326/97 z dnia 24.06.1997 r.	Strefa C
6.	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Busko- Zdrój i wsi Wełecz, Zbludowice,	Busko-Zdrój, ul. Partyzantów	Uchwała Nr XXII/327/97 z dnia 24.06.1997 r.	Strefa C
7.	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Busko- Zdrój i wsi Wełecz, Zbludowice,	Busko-Zdrój, ul. Kard. S. Wyszyńskiego	Uchwała Nr XXVII/377/97 z dnia 29.12.1997 r.	Strefa B
8.	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Busko- Zdrój i wsi Wełecz, Zbludowice,	Busko-Zdrój, ul. Kard. S. Wyszyńskiego	Uchwała Nr XXVIII/384/98 z dnia 30.01.1998 r.	Strefa B
9.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu obejmującego część wsi Siesławice, w obszarze działki usytuowanej przy ul. Kolejowej	Część wsi Siesławice, w obszarze działki usytuowanej przy ul. Kolejowej	Uchwała Nr X/112/2003 z dnia 28.10.2003 r.	Strefa C
10.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu obejmującego część gruntów wsi Wolica Siesławska przy drodze wojewódzkiej Busko - Wiślica	Część gruntów wsi Wolica Siesławska	Uchwała Nr XXIV/258/2005 z dnia 28.01.2005	Strefa C

11.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu obejmującego część gruntów wsi Łągiewniki - Bronina	Część gruntów wsi Łągiewniki – Bronina (w przedłużeniu ul. Widuchowskiej i przydrożna 13.06.2006 r. drodze w kierunku Zbrodnic)	Uchwała Nr XXXVI/375/2006 z dnia 13.06.2006 r.	Strefa C
12.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części miasta Busko-Zdrój w obszarze ograniczonym ulicami: Langiewicza, Polną, Sienkiewicza, os. Piłsudskiego i ul. Dmowskiego	Część miasta Busko-Zdrój w obszarze ograniczonym ulicami: Langiewicza, Polną, Sienkiewicza, os. Piłsudskiego i ul. Dmowskiego	Uchwała Nr XXI/219/2004 z dnia 26.10.2004 r.	Strefa C
13.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu obejmującego część miasta Busko-Zdrój oraz części wsi Zbludowice, Siesławice, Mikułowice, Chotelek i Radzanów	Część miasta Busko-Zdrój oraz części wsi Zbludowice, Siesławice, Mikułowice, Chotelek i Radzanów	Uchwała Nr VII/64/2007 z dnia 26.06.2007 r. wraz ze zmianą Nr VIII/98/2007 z dnia 11.09.2007 r.	Położenie częściowo w strefie A,B,C
14.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu obejmującego część miasta Busko-Zdrój, w rejonie ulic Waryńskiego, Witosa, Bohaterów Warszawy, Młyńskiej i Kusocińskiego	Część miasta Busko-Zdrój w obszarze ograniczonym ul. Waryńskiego, Witosa, Bohaterów Warszawy, Młyńskiej i Kusocińskiego	Uchwała Nr X/123/2007 z dnia 29.11.2007 wraz ze zmianą Nr XII/162/2008	Strefa B
15.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla południowej części obszaru miasta Busko-Zdrój	Południowa część miasta Busko-Zdrój	Uchwała Nr XX/240/2008 dnia 30.10.2008r.	Położenie częściowo w strefie A i B
16.	Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru obejmującego część miasta Busko-Zdrój, w rejonie ulic: Armii Krajowej, 12-go Stycznia, 1-go Maja, Waryńskiego, Kopernika, Mickiewicza, Spacerowej	Południowa część miasta Busko-Zdrój, w rejonie ulic: Armii Krajowej, 12-go Stycznia, 1-go Maja, Waryńskiego, Kopernika, Mickiewicza, Spacerowej	Uchwała Nr XXXII/392/2013 z dnia 12.09.2013 r.	Strefa A

Tab. 1 Wykaz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w poszczególnych strefach ochrony uzdrowiskowej.

W przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy terenu następuje w drodze decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, przy czym:

- lokalizację inwestycji celu publicznego ustala się w drodze decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego;
- sposób zagospodarowania terenu i warunki zabudowy dla innych inwestycji ustala się w drodze decyzji o warunkach zabudowy.

8. SUROWCE LECZNICZE

Tereny południowo - wschodnie województwa świętokrzyskiego bogate są w zasoby wodonośne, w których występują wody lecznicze. Dotyczy to między innymi powiatów Busko-Zdrój i Kazimierza Wielka. W powiecie buskim największe zasoby wód leczniczych znajdują się na terenie miasta i gminy Busko-Zdrój i w gminie Solec Zdrój.

Na obszarze Uzdrowiska Busko-Zdrój występują dwa typy wód mineralnych uznanych za lecznicze, są to *wody siarczkowe* i *solanka jodkowo-bromkowa*.

Aktualnie do celów leczniczych wydobywa je w gminie Busko-Zdrój trzech przedsiębiorców górniczych za pomocą jedenastu ujęć, zlokalizowanych na terenie czterech obszarów górniczych:

Obszar górniczy	Nazwa ujęcia	Kopaliny	Przedsiębiorca górniczy
BUSKO II	Aleksander 4B	1,43% chlorkowo - sodowa, jodkowa	„Uzdrowisko Busko-Zdrój” S.A. Busko-Zdrój 28-100, ul. Gen. F. Rzewuskiego 1, Uzdrowski Zakład Górnicy Kopalnia „Busko”
	Anna 13	1,3% chlorkowo-sodowa, siarczkowa, jodkowa	
	Henryk 15	2,3% chlorkowo-sodowa (solanka), siarczkowa, jodkowa, fluorkowa	
	Ignacy 17	1,46% chlorkowo - sodowa, siarczkowa, jodkowa	
	Małgorzata 19	7,32% chlorkowo-sodowa (solanka), jodkowa	
	Michał 8B	1,4% chlorkowo- sodowa, jodkowa	
	Wiesława 16A	1,4% chlorkowo-sodowa, siarczkowa, jodkowa	
BUSKO-PÓŁNOC	C-1	1,2% chlorkowo- sodowa, siarczkowa, jodkowa	Hydrogeotechnika Sp. z o.o. Kielce, 25-116, ul. Ściegiennego 262A
LAS WINIARSKI I	Las Winiarski -1	1,25% chlorkowo-sodowa, siarczkowa, jodkowa	Uzdrowski Zakład Górnicy Kopalnia „Las Winiarski” oraz studnia Busko-C1
	Las Winiarski -2	1,3% chlorkowo-sodowa, siarczkowa, jodkowa	
DOBROWODA	Dobrowoda G-1	Woda mineralna 1,4% chlorkowo-siarczanowo-sodowa, siarczkowa, jodkowa	Federacja NSZZ Przemysłu Lekkiego w Łodzi, 90-047, Plac Zwycięstwa 13 Uzdrowski Zakład Górnicy „Włóknierz” – Kopalnia Dobrowoda” Busko-Zdrój, 28-100, ul. Rokosza 1.

Tab. 2 Zestawienie obszarów górniczych, ujęć, rodzajów kopalin oraz przedsiębiorców górniczych na terenie gminy Busko-Zdrój.

8.1. Obszary górnicze

8.1.1. Uzdrowski Zakład Górniczy – informacje ogólne

Zasady wydobywania wód leczniczych reguluje Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. *Prawo Geologiczne i Górnicze* (Dz.U z dnia 28 lipca 2016 r. poz. 1131 tekst jednolity ze zmianami). Zamierzający wydobywać surowce lecznicze musi otrzymać koncesję odpowiedniego organu, w której określona jest przestrzeń zwana obszarem górniczym, w granicach, którego może być prowadzona eksploatacja surowców.

Na terenie gminy Busko-Zdrój istnieją aktualnie cztery obszary górnicze, ustanowione w koncesjach dla przedsiębiorców, w granicach których wydobywają oni wody lecznicze ze złóż za pomocą 11 otworów wiertniczych (stan na 31 grudnia 2017 r.)

Nazwy złóż wód leczniczych odpowiadają nazwom obszarów górniczych i są to:

- Złoże wód leczniczych „Busko II” w obszarze górniczym „Busko II”
- Złoże wód leczniczych „Las Winiarski” w obszarze górniczym „Las Winiarski”
- Złoże wód leczniczych „Busko-Północ” w obszarze górniczym „Busko-Północ”
- Złoże wód leczniczych „Dobrowoda” w obszarze górniczym „Dobrowoda”

Obszary górnicze pełnią funkcję ochronną złóż, gdyż w wydzielonej przestrzeni tylko dany przedsiębiorca jest uprawniony do wydobywania kopalin wód leczniczych oraz zobowiązany do działań ochronnych.

Oprócz obszarów górniczych w koncesjach ustanawiane są również tereny górnicze, pokrywające się z granicami obszarów górniczych, stanowiące przestrzenie objęte przewidywanymi, szkodliwymi wpływami robót zakładów górniczych. Wzajemne położenie wydzielonych obszarów górniczych i terenów górniczych ze złóżami wód leczniczych oraz otworami ujmującymi wody lecznicze przedstawione na załączonych mapach sytuacyjno - wysokościowych w skali 1:25 000

- Obszar górniczy i teren górniczy „Busko II”
- Obszar górniczy i teren górniczy „Las Winiarski”
- Obszar górniczy i teren górniczy „Busko-Północ”
- Obszar górniczy i teren górniczy „Dobrowoda”

W chwili obecnej na terenie gminy Busko-Zdrój działają trzej przedsiębiorcy górniczy, posiadający koncesje na wydobywanie wód leczniczych:

- *„Uzdrowsko Busko-Zdrój” S.A.*
z siedzibą w Busku-Zdroju, 28-100, przy ul. Gen. F. Rzewuskiego 1,
prowadząca działalność wydobywczą za pomocą Uzdrowskiego Zakładu Górniczego, Kopalni „Busko” w obszarze górniczym „Busko II” (siedem aktywnych ujęć).
- *Hydrogeotechnika Sp. z o.o.*
z siedzibą w Kielcach, 25-116, przy ul. Ściegiennego 262A,
prowadząca działalność wydobywczą na terenie gminy Busko-Zdrój za pomocą Uzdrowskiego Zakładu Górniczego – Kopalnia „Las Winiarski” oraz studni Busko-C1 w obszarach górniczych „Las Winiarski” i „Busko-Północ” (trzy odwierty).
- *Federacja Niezależnych Samorządnych Związków Zawodowych Przemysłu Lekkiego*
z siedzibą w Łodzi, 90-047, Plac Zwycięstwa 13,
prowadząca działalność wydobywczą za pomocą Uzdrowskiego Zakładu Górniczego „Włókniarz” – Kopalnia „Dobrowoda”, ul. Rokosza 1, 28-100 Busko-Zdrój, w obszarze górniczym „Dobrowoda” (jedno ujęcie).

8.1.2. Charakterystyka poszczególnych obszarów górniczych

- Obszar górniczy i teren górniczy BUSKO II

Ustanowiony został decyzją Ministra Środowiska z dnia 31 marca 2010 r., znak: DGiKGHG-4771-3/16080/09/JM zmieniającą koncesję nr 41/92 z dnia 27 października 1992 r. na wydobywanie wód leczniczych ze złóż w miejscowości Busko-Zdrój.

Numer punktu	Współrzędne w układzie PUWG 1992		
	X	Y	
1/7	290 602,4	621 520,3	Punkt wspólny z OG „Busko-Północ”
2/6	290 270,9	623 714,7	Punkt wspólny z OG „Busko-Północ”
3/5	289 933,1	624 863,3	Punkt wspólny z OG „Busko-Północ”
4	287 296,7	626 993,4	
5	285 367,7	624 469,3	
6	284 652,6	621 934,2	
7	284 536,9	618 557,2	
8	290 436,3	615 530,6	
9/4	289 781,8	616 832,0	Punkt wspólny z OG „Las Winiarski”
10/3	290 356,9	618 368,0	Punkt wspólny z OG „Las Winiarski”
11/8	291 751,7	618 641,8	Punkt wspólny z OG „Busko-Północ”
Powierzchnia OGiTG „Busko II” = 49 851 066 m ²			

Tab. 3 Zestawienie współrzędnych punktów załamania granic - "Busko II"

Obszar i teren górniczy znajdują się w obrębie trzech gmin: Busko-Zdrój (głównie), Pińczów (fragment przy zachodniej granicy) i Wiślica (fragment przy południowej granicy).

Otwory eksploatacyjne znajdują się w m. Busko-Zdrój, w dzielnicy uzdrowskiej, za wyjątkiem otworu B-19 Małgorzata, odległego około 700 m na wschód od centrum tej dzielnicy.

- Obszar górniczy i teren górniczy LAS WINIARSKI

Ustanowiony został postanowieniem Ministra Środowiska z dnia 21 marca 2010 r., przyznającego koncesję nr 5/2008 na wydobywanie wód leczniczych ze złoża w miejscowości Las Winiarski. Następnie Marszałek Województwa Świętokrzyskiego wydał decyzję znak: Z1: OWŚ.V.7422.32.2012 z dnia 27 września 2012 r. – zmieniającą koncesję w zakresie otworów eksploatacyjnych.

Numer punktu	Współrzędne w układzie PUWG 1992		
	X	Y	
1	296 300	615 075	
2	295 500	619 260	
3/10	290 380	618 360	Punkt wspólny z OG „Busko II”
4/9	289 800	616 835	Punkt wspólny z OG „Busko II”
5	291 450	613 560	
Powierzchnia OGiTG „Las Winiarski” = 25 730 000 m ²			

Tab. 4 Zestawienie współrzędnych punktów załamania granic - "Las Winiarski".

Obszar i teren górniczy znajduje się w obrębie dwóch gmin: Busko-Zdrój (część południowo-wschodnia z otworami, z wodami leczniczymi) oraz Pińczów.

Otwory eksploatacyjne położone są w miejscowości Las Winiarski, w pobliżu drogi do miejscowości Grochowiska i Kameduły, około 6,5 km na pñ. zachód od dzielnicy uzdrowskiej Buska-Zdroju.

- Obszar górniczy i teren górniczy BUSKO-PÓŁNOC

Ustanowiony został postanowieniem Ministra Środowiska z dnia 16 kwietnia 2010 r., przyznającego koncesję nr 3/2010 na wydobywanie wód leczniczych ze złoża w miejscowości Busko-Zdrój. Następnie Marszałek Województwa Świętokrzyskiego wydał decyzję, znak: Z1: OWŚ.V.7422.13.2015 z dnia 22 maja 2015 r., zmieniającą koncesję w zakresie zasobów eksploatacyjnych.

Numer punktu	Współrzędne w układzie PUWG 1992		
	X	Y	
1	293 950,5399	618 949,7679	
2	289 125,4900	628 224,7976	
3	287 424,6269	627 450,4441	
4	287 791,8422	626 637,0787	
5/3	289 927,0687	624 857,0414	Punkt wspólny z OG „Busko II”
6/2	290 264,2035	623 720,5001	Punkt wspólny z OG „Busko II”
7/1	290 602,4199	621 517,8631	Punkt wspólny z OG „Busko II”
8/11	291 752,7926	618 642,4119	Punkt wspólny z OG „Busko II”
Powierzchnia OGiTG „Las Winiarski” = 16 003 645 m ²			

Tab. 5 Zestawienie współrzędnych punktów załamania granic - "Busko-Północ".

Obszar i teren górniczy znajdują się w obrębie gminy Busko-Zdrój.

Otwór eksploatacyjny „Busko C-1” położony jest w m. Busko-Zdrój, przy ul. Widuchowskiej, około 2,1 km na północ, północny-wschód od centrum dzielnicy uzdrowskiej Buska-Zdroju.

- Obszar górniczy i teren górniczy DOBROWODA

Ustanowiony został postanowieniem Ministra Środowiska z dnia 26 maja 2010 r., przyznającego koncesję nr 6/2010 na wydobywanie wód leczniczych ze złoża w miejscowości Dobrowoda.

Numer punktu	Współrzędne w układzie PUWG 2000	
	X	Y
1	74 84 236,9	55 86 595,7
2	74 85 082,5	55 85 899,1
3	74 85 593,6	55 85 297,4
4	74 85 500,1	55 84 950,0
5	74 85 214,4	55 84 890,4
6	74 83 837,0	55 85 889,0
Powierzchnia OGiTG „Dobrowoda” = 1 331 653 m ²		

Tab. 6 Zestawienie współrzędnych punktów załamania granic - "Dobrowoda".

Obszar i teren górniczy znajdują się w obrębie gminy Busko-Zdrój, w miejscowości Dobrowoda. Otwór eksploatacyjny „Dobrowoda G-1” położony jest w pobliżu drogi do miejscowości Gadawa, około 8 km na południe, południowy wschód od dzielnicy uzdrowskiej Buska-Zdroju.

Na terenie wszystkich obszarów eksploatowane są wyłącznie wody lecznicze. Kopaliny towarzyszące nie występują.

8.2. Charakterystyka złóż wód leczniczych i zestawienie otworów eksploatacyjnych

W poszczególnych obszarach górniczych znajdują się niżej wymienione złoża wód leczniczych wraz z jedenastoma otworami eksploatacyjnymi:

8.2.1. Obszar górniczy „Busko II”

ze złożami wód leczniczych, eksploatowanymi siedmioma otworami wiertniczymi, w tym:

- *złożę wód chlorkowo-sodowych, siarczkowych, jodkowych (w skrócie wód siarczkowych)* ujęte i eksploatowane następującymi otworami:

- 1) B-4b Aleksander
- 2) B-8b Michał
- 3) B-13 Anna
- 4) B-16a Wiesława
- 5) B-17 Ignacy

- *złożę wód chlorkowo-sodowych, jodkowych (w skrócie wód jodkowych)* ujmowane następującymi otworami:

- 1) B-15 Henryk
- 2) B-19 Małgorzata

8.2.2. Obszar górniczy „Las Winiarski”

ze złożem wód leczniczych chlorkowo-sodowych, siarczkowych, jodkowych, eksploatowanym dwoma otworami wiertniczymi:

- 1) LW-1 Zuzanna
- 2) LW-2

8.2.3. Obszar górniczy „Busko-Północ”

ze złożem wód leczniczych chlorkowo-sodowych, siarczkowych, jodkowych, eksploatowanym otworem wiertniczym Busko C-1.

8.2.4. Obszar górniczy „Dobrowoda”

ze złożem wód leczniczych chlorkowo-siarczanowo-sodowych, siarczkowych, jodkowych, eksploatowanym otworem wiertniczym Dobrowoda G-1.

Nazwa złoża	Wody siarczkowe			Wody jodkowe		
	Zasoby eksploatacyjne			Zasoby eksploatacyjne		
	m ³ /h	m ³ /24 h	m ³ /rok	m ³ /h	m ³ /24 h	m ³ /rok
Busko II	14,58*	350	75 000	1,05*	25,2	9 198
Las Winiarski	3,11	74,64	27 243,6*			
Busko-Północ	15,00	360	131 400*			
Dobrowoda	8,0	128	46 720*			
RAZEM	40,69	912,64	280 363,6	1,05	25,2	9 198

Tab. 7 Zasoby eksploatacyjne złóż (określone w dokumentacjach i koncesjach, *wartości obliczone)

8.3. Opis eksploatacji złóż

8.3.1. Złóża wód leczniczych „Busko II”

Otwory eksploatacyjne wyposażone są w podwodne agregaty pompowe, którymi woda tłoczona jest rurociągami do zbiorników zbiorczych w Centralnej Rozdzielni Wód Leczniczych – 2 zbiorników wód siarczkowych o sumarycznej objętości około 200 m³ i 1 zbiornika wód jodkowych o pojemności około 21 m³, skąd przetłaczana jest rurociągami do zakładów przyrodoleczniczych Przedsiębiorcy oraz Sanatorium „Włóknierz”, Wojskowego Szpitala Uzdrowiskowo-Rehabilitacyjnego, Sanatorium Uzdrowiskowego „Nida-Zdrój” i Sanatorium „Bristol”.

8.3.2. Złóża wód leczniczych „Las Winiarski” i „Busko-Północ”

Woda z otworów LW-1 i LW-2 wydobywana jest za pomocą podwodnych agregatów pompowych i tłoczona rurociągami do pompowni z 3 zbiornikami magazynującymi o sumarycznej pojemności 210 m³, a z pompowni przetłaczana rurociągami do zakładów przyrodoleczniczych w Busku-Zdroju. Do rurociągu tranzytowego w Busku-Zdroju doprowadzony jest rurociąg od otworu „Busko C-1”, z którego woda wydobywana jest również za pomocą podwodnego agregatu pompowego i tłoczona do rurociągu tranzytowego i do zbiorników w Lesie Winiarskim. Proces przetłaczania odbywa się w porze nocnej.

8.3.3. Złoże wód leczniczych „Dobrowoda”

Woda z otworu „Dobrowoda G-1” wydobywana jest za pomocą podwodnego agregatu pompowego i tłoczona do samochodu cysterny o pojemności około 30 m³, przewożona przeszło 8 km do Sanatorium „Włóknierz” i magazynowana w zbiorniku stacjonarnym, skąd przetłaczana jest do zakładu przyrodoleczniczego.

8.4. Świadectwa potwierdzające właściwości lecznicze surowców

Wszystkie ujęcia w obrębie obszarów górniczych uzdrowiska Busko-Zdrój posiadają świadectwa potwierdzające ich właściwości lecznicze, wydane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny z siedzibą w Poznaniu, 60 - 823 przy ul. Słowackiego 8:

1. *Świadectwo nr HU-96/WL-1/2017 z dnia 17 listopada 2017 r.*
potwierdza, że woda z ujęcia „Dobrowoda” G-1 w miejscowości Dobrowoda spełnia wymagania określone dla wody leczniczej mineralnej, swoistej 1,4% chlorkowo-siarczanowo-sodowej, siarczkowej jodkowej i może być wykorzystywana w lecznictwie uzdrowiskowym do kąpeli leczniczych wg wskazań lekarskich.
2. *Świadectwo nr HU-97/WL-1/2017 z dnia 17 listopada 2017 r.*
potwierdza, że woda z ujęcia nr B-4b "Aleksander" w miejscowości Busko-Zdrój spełnia wymagania określone dla wody leczniczej, mineralnej, swoistej 1,43% chlorkowo - sodowej, jodkowej i może być wykorzystywana w lecznictwie uzdrowiskowym wg wskazań lekarskich do kąpeli i płukania jam ciała.
3. *Świadectwo nr HU-97/WL-2/2017 z dnia 17 listopada 2017 r.*
potwierdza, że woda z ujęcia nr 16a "Wiesława" w miejscowości Busko-Zdrój spełnia wymagania określone dla wody leczniczej mineralnej, swoistej 1,4% chlorkowo-sodowej, siarczkowej, jodkowej i może być wykorzystywana wg wskazań lekarskich do kuracji pitnej oraz do kąpeli leczniczych.
4. *Świadectwo nr HU-97/WL-3/2017 z dnia 17 listopada 2017 r.*
potwierdza, że woda z ujęcia nr 17 "Ignacy" w miejscowości Busko-Zdrój spełnia wymagania określone dla: wody leczniczej mineralnej, swoistej 1,46% chlorkowo - sodowej, siarczkowej, jodkowej i może być wykorzystywana w lecznictwie uzdrowiskowym wg wskazań lekarskich do kąpeli leczniczych i kuracji pitnych.
5. *Świadectwo nr HU-97/WL-4/2017 z dnia 17 listopada 2017 r.*
potwierdza, że woda z ujęcia 15 - "Henryk" w miejscowości Busko-Zdrój spełnia wymagania określone dla wody leczniczej mineralnej, swoistej 2,3% chlorkowo-sodowej (solanki), siarczkowej, jodkowej, fluorkowej i może być wykorzystywana w lecznictwie uzdrowiskowym do kąpeli wg wskazań lekarskich.
6. *Świadectwo nr HW-97/WL- 5/2017 z dnia 17 listopada 2017 r.*
potwierdza, że woda z ujęcie nr B-8B "Michał" w miejscowości Busko -Zdrój spełnia wymagania określone dla wody leczniczej mineralnej, swoistej 1,43% chlorkowo- sodowej, jodkowej i może być wykorzystywana w lecznictwie uzdrowiskowym wg wskazań lekarskich do kąpeli i płukania jam ciała.
7. *Świadectwo nr HU-97/WL-6/2017 z dnia 17 listopada 2017 r*
potwierdza, że woda z ujęcia 19 - "Małgorzata" w miejscowości Busko-Zdrój spełnia wymagania określone dla wody leczniczej mineralnej, swoistej 7,3% chlorkowo-sodowej (solanki), jodkowej i może być wykorzystywana w lecznictwie uzdrowiskowy do indywidualnych kąpeli całkowitych lub częściowych(w wannach i basenach) wg wskazań lekarskich.

8. *Świadectwo nr HU-97/WL-7/2017 z dnia 17 listopada 2017 r.*
potwierdza, że woda z ujęcie nr 13 - "Anna" w miejscowość Busko-Zdrój spełnia wymagania określone dla wody leczniczej mineralnej, swoistej 1,3 % chlorkowo-sodowej, siarczkowej, jodkowej i może być wykorzystywana w lecznictwie uzdrowiskowym wg wskazań lekarskich do kąpeli leczniczych i kuracji pitnych.
9. *Świadectwo nr HU-98/WL-1/2017 z dnia 17 listopada 2017 r*
potwierdza, że woda z odwiertu "LW -1" ("Zuzanna") w miejscowości Las Winiarski, spełnia wymagania określone dla wody leczniczej mineralnej, swoistej 1,25% chlorkowo-sodowej, siarczkowej, jodkowej i może być wykorzystywana w lecznictwie uzdrowiskowym wg wskazań lekarskich do kąpeli w wannach płukania jam ciała oraz do kuracji pitnej.
10. *Świadectwo nr HU-98/WL-2/2017 z dnia 17 listopada 2017 r.*
potwierdza, że woda z odwiertu "LW- 2" w miejscowości Las Winiarski spełnia wymagania określone dla wody leczniczej - mineralnej, swoistej 1,3% chlorkowo-sodowej, siarczkowej, jodkowej i może być wykorzystywana w lecznictwie uzdrowiskowym wg wskazań lekarskich do kąpeli w wannach, płukania jam ciała oraz do kuracji pitnej.
11. *Świadectwo nr HU-98/WL-3/2017 z dnia 17 listopada 2017 r*
potwierdza, że woda z odwiertu "C"-1 w miejscowości Busko-Zdrój spełnia wymagania określone dla: wody leczniczej mineralnej, swoistej 1,2% chlorkowo- sodowej, siarczkowej, jodkowej i może być wykorzystywana w lecznictwie do kąpeli - całkowitych lub częściowych oraz kuracji pitnych zgodnie ze wskazaniami lekarskimi.

9. ZAKŁADY I URZĄDZENIA LECZNICTWA UZDROWISKOWEGO

Polskie leczenie uzdrowiskowe stanowi integralną część systemu powszechnej ochrony zdrowia. Kuracja uzdrowiskowa jest zwykle kontynuacją leczenia szpitalnego lub ambulatoryjnego wielu chorób. Stosowana jest również w celu zapobiegania rozwojowi chorób i ich powikłań. Główną funkcją uzdrowiskowych zakładów opieki zdrowotnej jest kompleksowa rehabilitacja polegająca na przywracaniu sprawności fizycznej oraz eliminowanie stresu wywołanego chorobą. W prewencji i rehabilitacji uzdrowiskowej stosuje się różnorodne metody oddziaływania: balneologiczne, fizjoterapeutyczne, kinezyterapeutyczne, psychoterapeutyczne, a niekiedy też farmakologiczne. Specyficzną cechą leczenia uzdrowiskowego jest wykorzystanie naturalnych czynników zdrojowych i klimatycznych uzdrowiska.

9.1. Podział podmiotów leczniczych działających na terenie gminy uzdrowiskowej Busko-Zdrój

Aktualnie na obszarze uzdrowiska Busko-Zdrój działa 8 podmiotów leczniczych skupiających łącznie 30 zakładów leczenia uzdrowiskowego, w tym: 5 szpitali uzdrowiskowych, 12 sanatoriów, 10 zakładów przyrodolecznictwa oraz 4 przychodnie uzdrowiskowe:

1. „Uzdrowisko Busko-Zdrój” S.A. (100% akcji posiada Województwo Świętokrzyskie)

- Zakłady leczenia uzdrowiskowego
  - 1) Specjalistyczny Szpital Ortopedyczno-Rehabilitacyjny „Górka”
  - 2) Uzdrowiskowy Szpital Kompleksowej Rehabilitacji „Krystyna”
  - 3) Sanatorium Uzdrowiskowe „Marconi”
  - 4) Sanatorium Uzdrowiskowe „Mikołaj”
  - 5) Sanatorium Uzdrowiskowe „Oblęgorek”
  - 6) Sanatorium Uzdrowiskowe „Oblęgorek 2”
  - 7) Sanatorium Uzdrowiskowe „Willa Zielona”
  - 8) Uzdrowiskowy Zakład Przyrodolecznictwa
  - 9) Przychodnia Uzdrowiskowa
- Urządzenia leczenia uzdrowiskowego
  - 1) Basen Rehabilitacyjny przy ul. Rzewuskiego 5
  - 2) Basen Rehabilitacyjny przy ul. Starkiewicza 1
  - 3) Pijalnia Uzdrowiskowa przy ul. 1 Maja 10 (hol główny)
  - 4) Pijalnia Uzdrowiskowa przy ul. 1 Maja 10 (łącznik)

2. Federacja Niezależnych Samorządnych Związków Zawodowych Przemysłu Lekkiego w Łodzi

- Zakłady leczenia uzdrowiskowego
  - 1) Sanatorium Uzdrowiskowe „Włókniarz”
  - 2) Szpital Uzdrowiskowy „Włókniarz”
  - 3) Uzdrowiskowy Zakład Przyrodolecznictwa
  - 4) Przychodnia Uzdrowiskowa
- Urządzenia leczenia uzdrowiskowego
  - 1) Basen Rehabilitacyjny

3. Sanatorium Uzdrawiskowe „Nida-Zdrój” Sp. z o.o.

- Zakłady lecznictwa uzdrawiskowego
  - 1) Sanatorium Uzdrawiskowe „Nida-Zdrój”
  - 2) Zakład Przyrodolecznicy
- Urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego
  - 1) Basen Rehabilitacyjny
  - 2) Ścieżka Ruchowa

4. 21. Wojskowy Szpital Uzdrawiskowo-Rehabilitacyjny SPZOZ (MON – podmiot tworzący)

- Zakłady lecznictwa uzdrawiskowego
  - 1) Szpital Uzdrawiskowy
  - 2) Zakład Przyrodolecznicy
- Urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego
  - 1) Basen Rehabilitacyjny „Turkus”
  - 2) Basen Rehabilitacyjny „Opal”
  - 3) Ścieżka Ruchowa

5. Sanatoria „Słowacki” Sp. z o.o.

- Zakłady lecznictwa uzdrawiskowego
  - 1) Szpital Uzdrawiskowy „Słowacki”
  - 2) Sanatorium Uzdrawiskowe „Słowacki”
  - 3) Sanatorium Uzdrawiskowe „Rafał”
  - 4) Zakład Przyrodolecznicy „Słowacki”
  - 5) Zakład Przyrodolecznicy „Rafał”
  - 6) Przychodnia Uzdrawiskowa „Słowacki”
  - 7) Przychodnia Uzdrawiskowa „Rafał”
- Urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego
  - 1) Basen Rehabilitacyjny

6. Sanatorium Uzdrawiskowe „Astoria” Krystyna Baran, Laura Załucka, Łukasz Baran

- Zakłady lecznictwa uzdrawiskowego
  - 1) Sanatorium Uzdrawiskowe „Astoria”
  - 2) Zakład Przyrodolecznicy
- Urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego
  - 1) Basen Rehabilitacyjny

7. Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „AG i M” s.c. Małgorzata Gawrońska, Agnieszka Gawrońska

- Zakłady lecznictwa uzdrawiskowego
  - 3) Sanatorium Uzdrawiskowe „Zbyszko”
  - 4) Zakład Przyrodolecznicy
- Urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego
  - 2) Basen Rehabilitacyjny

8. Fontia Sp. z o.o.

- Zakłady lecznictwa uzdrowiskowego
  - 1) Sanatorium Uzdrawiskowe „Bristol”
  - 2) Zakład Przyrodoleczniczy
- Urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego
  - 1) Basen Rehabilitacyjny

Podstawą stworzenia schematu podmiotów działających na terenie uzdrowiska Busko-Zdrój jest Zbiorcza Ewidencja Zakładów i Urządzeń Lecznictwa Uzdrawiskowego Naczelnego Lekarza Uzdrawiska.

9.1.1. „Uzdrowisko Busko-Zdrój” S.A.

- Specjalistyczny Szpital Ortopedyczno-Rehabilitacyjny „Górka”
adres: Busko-Zdrój, 28-100, ul. Starkiewicza 1
liczba łóżek: 171

Budynek składa się z dwóch prostopadłych skrzydeł połączonych łącznikiem tworząc jedną bryłę o następujących parametrach:

- powierzchnia zabudowy: 1 472,6 m²,
- powierzchnia całkowita 4 002,47 m²,
- powierzchnia użytkowa: 40 42,5 m²,
- kubatura: 34 774 m³,
- ilość kondygnacji 4 - 5.

Budynek wyposażony jest w instalacje: wodno-kanalizacyjną, hydrantową, centralne ogrzewanie, elektryczną, odgromową, przywoławczą, telefoniczną, informatyczną, ppoż. (SAP), wentylację (grawitacyjna i mechaniczna), instalację wód leczniczych, gazów medycznych oraz ciepła technologicznego. Źródłem ciepła jest kotłownia gazowa (rezerwa olej opałowy).

Obiekt położony jest na wzgórzu na terenie parku, w pełni zagospodarowanym dla potrzeb kuracjuszy dorosłych jak również dzieci i młodzieży. Na terenie parku znajdują się ścieżki spacerowe piaszczyste i asfaltowe, kompleks boisk, kominek, plac zabaw, małe jezioro a zimą są zjeżdżalnie dla dzieci na sankach i nartach.

Obiekt dysponuje izbą przyjęć (repcja), bazą hotelową, bazą zabiegowo – leczniczą, punktem żywienia, pomieszczeniami gospodarczymi i biurowymi oraz świetlicą (kawiarnia).

- Uzdrawiskowy Szpital Kompleksowej Rehabilitacji „Krystyna”
adres: Busko-Zdrój, 28-100, ul. Rzewuskiego 3
liczba łóżek: 463

Kompleks szpitala uzdrawiskowego "Krystyna" składa się z szeregu pawilonów połączonych ze sobą funkcjonalnie i komunikacyjnie tworząc zespół budynków (pawilon A - stara część, pawilon A- nowa część, pawilon B zaplecze chirurgiczne, pawilon C, pawilon C1, pawilon D, pawilon E).

Ogółem kompleks pawilonów szpitala uzdrawiskowego "Krystyna" posiada:

- powierzchnię zabudowy: 6 970,67 m²,
- powierzchnie użytkową 21 687,00 m²,
- kubaturę 39 982,00 m³.

Szpital uzdrawiskowy posiada: zainstalowany monitoring przeciwpożarowy i monitoring wizyjny oraz następujące instalacje: wodociągowo-kanalizacyjną oraz instalację kanalizacyjną wód kąpielowych, centralne ogrzewanie, instalację gazową, wentylację grawitacyjną i mechaniczną, elektryczną, odgromową, wód leczniczych, ciepła technologicznego, technologii i uzdatniania wody basenowej, gazów medycznych, teletechniczną i hydrantową. Źródłem ciepła jest kotłownia gazowa zlokalizowana w pawilonie Zakładu Przyrodoleczniczego oddz. V.

W kompleksie obiektów znajdują się: recepcja (izba przyjęć), baza hotelowa, baza leczniczo - zabiegową (oddział V Zakładu Przyrodoleczniczego), punkt żywienia, świetlica/kawiarnia, pomieszczenia gospodarcze i pomocnicze.

Teren wokół budynków jest zagospodarowany. Obiekty zlokalizowane są na obrzeżach Parku Zdrojowego.

- Sanatorium Uzdrawiskowe „Marconi”
 adres: Busko-Zdrój, 28-100, ul. 1 Maja 10
 liczba łózek: 189
 wpisany do rejestru zabytków pod nr 20/1-2 z 22.04.2008 r.

Budynek składa się z dwóch skrzydeł wschodniego i zachodniego dołączonych do głównego holu, przy którym zlokalizowana jest sala koncertowa.

Ogólna charakterystyka obiektu:

- powierzchnia zabudowy 4 077 m²
- powierzchnia użytkowa 4 608 m²
- kubatura 36 212 m³
- ilość kondygnacji 3 - 2.

Budynek wyposażony jest w następujące instalacje: wodno-kanalizacyjną, gazową, ciepłej wody użytkowej, kanalizację wód pokąpielowych, instalację elektryczną, odgromową, przywoławczą, telefoniczną, ppoż. wentylacji grawitacyjnej i mechanicznej, hydrantową i ciepła technologicznego.

Źródłem ciepła co., c.w.u., c.t. jest centralna kotłownia opalana gazem (rezerwa na olej opałowy).

Obiekt posiada: dwie recepcje znajdujące się w skrzydle, bazę hotelową, bazę zabiegową, punkt żywienia, kawiarnię i salę konferencyjną.

Sanatorium zlokalizowane jest w Parku Zdrojowym.

- Sanatorium Uzdrawiskowe „Mikołaj”
Adres: Busko-Zdrój, 28-100, ul. 1 Maja 3
Liczba łóżek: 108

Sanatorium "Mikołaj" to kompleks czterech budynków wolnostojących: pawilonu północnego, wschodniego i południowego połączonych łącznikiem i ułożonych w literę "C" oraz zachodniego (wolno stojący budynek).

Ogólna charakterystyka w/w kompleksu budynków:

- powierzchnia zabudowy 1 236,8 m²,
- powierzchnia użytkowa 1 1694,1 m²,
- kubatura 9 355,9 m³,
- liczba kondygnacji 2.

W obiektach znajdują się następujące instalacje teletechniczne: wodno-kanalizacyjna, elektryczna, gazowa, przywoławcza, odgromowa, telefoniczna, informatyczna, ppoż., wentylacji grawitacyjnej i mechanicznej, hydrantowa oraz instalacja wód leczniczych.

Źródłem ciepła c.o., c.w.u. jest kotłownia gazowa.

Sanatorium "Mikołaj" posiada: recepcję znajdującą się w pawilonie wschodnim, bazę hotelową znajdującą się (pawilony: zachodni, północny i wschodni), bazę zabiegową (pawilony zachodni i wschodni), pomieszczenia administracyjne i socjalne, punkt żywienia (pawilon wschodni), kawiarnię znajdującą się w pawilonie południowym oraz pomieszczenia gospodarcze i pomocnicze.

W sanatorium funkcjonuje VI Oddział Zakładu Przyrodoleczniczego.

Kompleks budynków jest przystosowany dla osób niepełnosprawnych.

Teren wokół obiektu jest zagospodarowany, ma formę otwartą, wewnątrz znajduje się parking i tereny zielone.

- Sanatorium Uzdrawiskowe „Oblęgorek”
 adres: Busko-Zdrój, 28-100, ul. 1 Maja 19
 liczba łózek: 50
 wpisany do rejestru zabytków pod nr 857 jako Willa Oblęgorek

Ogólna charakterystyka obiektu:

- powierzchnia zabudowy 376,00 m²,
- powierzchnia użytkowa 939,36 m²,
- kubatura 4 166 m³,
- liczba kondygnacji 3.

W obiekcie znajdują się następujące instalacje teletechniczne: wodociągowo-kanalizacyjna, centralne ogrzewanie, instalacja gazowa, elektryczna, teletechniczna, telefoniczna, informatyczna, ppoż., wentylacji mechanicznej i grawitacyjnej, hydrantowa, ciepła technologicznego i odgromowa.

Źródłem ciepła w budynku jest kotłownia gazowa znajdująca się w obiekcie.

Budynek posiada: recepcję, bazę hotelową, bazę leczniczo – zabiegową i punkt żywienia.

- Sanatorium Uzdrawiskowe „Oblęgorok 2”
adres: Busko-Zdrój, 28-100, ul. Spokojna 4
liczba łóżek: 67

Sanatorium „Oblęgorok 2” zajmuje część budynku „Willa Stefan”, dzierżawioną przez „Uzdrowisko Busko-Zdrój” S.A. od jego właściciela, Przedsiębiorstwa Wielobranżowego „PARA” s.j.

Ogólna charakterystyka obiektu:

- powierzchnia zabudowy 284,4 m²,
- powierzchnia użytkowa 1 264,8 m²,
- kubatura 3 890,28 m³,
- liczba kondygnacji 4.

Budynek wyposażony jest w instalację wodociągowo-kanalizacyjną, centralne ogrzewanie z miejscowej kotłowni gazowej, oświetleniową, odgromową, telefoniczną, wentylację grawitacyjną i mechaniczną, ppoż. oraz instalację informatyczną.

Budynek posiada recepcję, bazę hotelową, bazę leczniczo zabiegową, punkt żywienia oraz kawiarnię.

- Sanatorium Uzdrawiskowe „Willa Zielona”
adres: Busko-Zdrój, 28-100, ul.1 Maja 39
liczba łóżek: 35
obiekt wpisany do rejestru zabytków pod nr. 26 i 27 z 27.03.2008 r.

Ogólna charakterystyka obiektu:

- powierzchnia zabudowy 671,0 m²,
- powierzchnia użytkowa 1 145,0 m²,
- kubatura 3 947,0 m³,
- liczba kondygnacji 2.

Budynek wyposażony jest w następującą instalację teletechniczną: wodociągowo-kanalizacyjną, elektryczną, telefoniczną, przywoławczą, telefoniczną, wentylację grawitacyjną, odgromową i hydrantową. Ogrzewanie i ciepła woda dostarczana jest z Centralnej Kotłowni.

Obiekt posiada recepcję, bazę hotelową, bazę leczniczo-zabiegową, punkt żywienia, pomieszczenia administracyjne, socjalne oraz gospodarcze.

Obiekt jest ogrodzony, wewnątrz znajdują się tereny zielone.

- Uzdrowski Zakład Przyrodolecniczy

Z uwagi na skomplikowaną strukturę zakładu przyrodolecniczego na potrzeby „Ewidencji Zakładów Lecznictwa Uzdrowskiego i Urzędzeń Lecznictwa Uzdrowskiego Naczelnego Lekarza Uzdrowiska” podzielono go na dwie części zgodnie z poniższym schematem:

- 1) ZPL działający przy Specjalistycznym Szpitalu Ortopedyczno-Rehabilitacyjnym „Górka”
- 2) ZPL działający przy pozostałych zakładach wchodzących w skład „Uzdrowiska Busko-Zdrój” S.A. i podzielony na następujące oddziały:
  - ZPL Oddział I, przy Sanatorium „Marconi”, Busko-Zdrój, ul. 1 Maja 10
  - ZPL Oddział II, przy Sanatorium „Marconi”, Busko-Zdrój, ul. 1 Maja 10
  - ZPL Oddział III, przy Sanatorium „Marconi”, Busko-Zdrój, ul. 1 Maja 10
  - ZPL Oddział IV, adres: Busko-Zdrój, ul. Rzewuskiego 4
  - ZPL Oddział V, przy Szpitalu Kompleksowej Rehabilitacji „Krystyna” oraz w budynku połączonym łącznikiem, Busko-Zdrój, ul. Rzewuskiego 5/7
  - ZPL Oddział VI, przy Sanatorium „Mikołaj”, Busko-Zdrój, ul.1 Maja 3
  - ZPL Oddział VII, przy Sanatorium „Oblęgorek”, Busko-Zdrój, ul. 1 Maja 19 (aktualnie nieczynny)
  - ZPL Oddział VIII, przy Sanatorium „Willa Zielona”, Busko-Zdrój, ul. 1 Maja 39
  - ZPL Oddział IX, przy Sanatorium „Oblęgorek 2”, Busko-Zdrój, ul. Spokojna 4.

Baza zabiegowa oddziałów zakładu przyrodolecniczego znajdująca się obiektach szpitalnych i sanatoryjnych jest komunikacyjnie zintegrowana z bazą hotelową. Gabinety są usytuowane w taki sposób, aby zabiegi jednego rodzaju nie miały szkodliwego wpływu na inny lub by powodowały zakłócenia pracy urządzeń. Poszczególne pomieszczenia są oznakowane, w widocznych miejscach umieszczone są niezbędne informacje i instrukcje. Wszystkie zabiegi są wykonywane przez w pełni wykwalifikowany personel.

Stanowiska wyposażone są w aparaturę i urządzenia posiadające wymagane atesty.

- Przychodnia Uzdrawiskowa
adres: Busko-Zdrój, 28-100, ul. Rzewuskiego 4

Budynek wolnostojący połączony łącznikiem z sanatorium "Marconi".

Ogólna charakterystyka obiektu:

- powierzchnia zabudowy 486 m²,
- powierzchnia całkowita 256 m²,
- kubatura 1 380 m³,
- liczba kondygnacji 1.

W obiekcie znajdują się następujące instalacje teletechniczne: wodociągowo-kanalizacyjna, elektryczna, odgromowa, telefoniczna, informatyczna, deszczowa oraz instalacja wentylacji grawitacyjnej i mechanicznej.

Źródłem ciepła dla instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody jest centralna kotłownia.

W obiekcie Przychodni Uzdrawiskowej znajduje się centrum specjalistycznej opieki ambulatoryjnej i konsultacji dla kuracjuszy, jak również w ramach Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej (umowa z Narodowym Funduszem Zdrowia) dla innych ubezpieczonych chorych.

Poradnie działające w przychodni uzdrawiskowej:

- Poradnia Reumatologiczna,
- Poradnia Osteoporozy,
- Poradnia Neurologiczna,
- Poradnia Chorób Wewnętrznych,
- Poradnia Dermatologiczna,
- Poradnia Otolaryngologiczna,
- Poradnia Rehabilitacyjna,
- poradnia Medycyny Pracy,
- Poradnia Stomatologiczna,
- Poradnia Kardiologiczna (zlokalizowana w szpitalu "Krystyna").

Oprócz działalności związanej z lecznictwem uzdrowiskowym "Uzdrowisko Busko-Zdrój" S.A. prowadzi działalność gospodarczą polegającą na wydobyciu i rozlewaniu wód mineralnych.

Rozlewnia Wód Mineralnych zlokalizowana jest przy ul. Rzewuskiego w niedalekiej odległości od obiektów sanatoryjnych i Parku Zdrojowego. W rozlewni butelkowana jest woda mineralna Buskowianka-Zdrój ze źródła Nowy-Nurek.

Ze względu na uciążliwości dla leczenia uzdrowiskowego jakie wynikają z lokalizacji rozlewni, spółka planuje w najbliższych latach wybudowanie nowej rozlewni poza północną granicą strefy "C" ochrony uzdrowiskowej określonej w niniejszym operacie.

9.1.2. Federacja NSZZ Przemysłu Lekkiego w Łodzi Sanatorium „Włókniarz”

adres: Busko-Zdrój, 28-100, ul. Rokosza 1,

liczba łóżek: 555 (w tym 355 – Sanatorium Uzdrawiskowe oraz 200 – Szpital Uzdrawiskowy)

Kompleks „Włókniarz” składa się z 3 budynków połączonych ze sobą komunikacyjnie, w których mieści się sanatorium, szpital uzdrawiskowy oraz zakład przyrodolecznicy.

Ogólna charakterystyka budynków:

- powierzchnia zabudowy: 4 926 m²,
- powierzchnia całkowita: 29 152 m²,
- powierzchnia użytkowa: 15 848 m²,
- kubatura: 64 083 m³,
- liczba kondygnacji: 4-6,
- windy 5 (wszystkie przystosowane dla osób niepełnosprawnych).

Obiekty wyposażone są w następujące instalacje teletechniczne: wodociągowo-kanalizacyjną, wody siarczkowej, ścieków kąpielowych, elektryczną, centralne ogrzewanie, instalacja gazowa, wentylacji grawitacyjnej i mechanicznej, przeciwpożarowa, przywoławcza, telekomunikacyjna, odgromowa i deszczowa. Budynki ogrzewane są z własnej kotłowni olejowo - gazowej.

W kompleksie znajduje się: recepcja/ izba przyjęć, baza hotelowa, baza leczniczo - zabiegowa, punkt żywienia, zaplecze techniczno-gospodarcze oraz inne pomieszczenia.

Zabiegi dla kuracjuszy przebywających w sanatorium i szpitalu uzdrawiskowym wydawane są w zakładzie przyrodolecznicy, który znajduje się w oddzielnym obiekcie, połączonym bezpośrednio z częściami hotelowymi, składającym się z dwóch połączonych budynków o nazwie "Orchidea" i "Aloes".

Na terenie obiektów sanatoryjnych znajduje się: kiosk Ruchu, kawiarnia, dwie sale konferencyjne, sala interesowa, gabinet kosmetyczny, gabinet fryzjerski, wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego, dwie sale do gry w tenisa stołowego, herbaciarnia, biblioteka. Teren kompleksu zajmuje powierzchnię ponad 8 ha, z czego 6 ha to tereny parkowo - rekreacyjne z dużą ilością zieleni. Teren w całości jest ogrodzony i zabezpieczony. Obiekt posiada parking strzeżony na własnej posesji. Budynek i teren są monitorowane całodobowo. Obiekt usytuowany jest w dzielnicy zdrojowej otoczonej parkiem.

9.1.3. Sanatorium Uzdrawiskowe „NIDA-ZDRÓJ”

adres: Busko-Zdrój, 28-100, ul. Rzewuskiego 9
liczba łóżek: 265

Sanatorium składa się z 3 budynków, połączonych łącznikami i pochylniami o 5% spadku.

Ogólna charakterystyka obiektu:

- powierzchnia zabudowy: 3 848 m²,
- powierzchnia całkowita: 12 422 m²,
- powierzchnia użytkowa: 9 733 m²,
- kubatura: 40 122 m³,
- liczba pięter: 1-5,
- windy 4 (w tym 3 przystosowane dla osób niepełnosprawnych).

Budynki wyposażone są w poręcze oraz drzwi automatyczne: wejściowe do obiektu, do jadalni i do zakładu przyrodoleczniczego.

Obiekty sanatorium "Nida" wyposażone są w następujące instalacje teletechniczne: wodociągowo-kanalizacyjną, elektryczną, centralnego ogrzewania, gazową, ppoż. z automatycznym powiadamianiem straży pożarnej, przywoławczą, ścieków pokąpielowch, odgromową oraz centralę klimatyzacyjną budynku gastronomiczno-administracyjnego a także instalację wentylacji grawitacyjnej i mechanicznej, centralę klimatyczną do utrzymania temperatury w hali basenowej i centralę klimatyzacyjną do obsługi pomieszczeń zakładu przyrodoleczniczego. Ciepła woda i ogrzewanie dostarczane jest z własnych kotłowni gazowych.

Sanatorium posiada recepcję, bazę hotelową, bazę zabiegową, punkt żywienia oraz budynki zaplecza.

Inne pomieszczenia znajdujące się w sanatorium: kawiarnia/świetlica, 3 sale do celów kulturalno-oświatowych, biblioteka, pomieszczenia biurowe oraz gospodarcze.

Teren wokół sanatorium (3,3 ha) jest całkowicie zagospodarowany. Znajdują się tu m.in. park z alejkami z kostki oraz ławkami, kort tenisowy, miejsce do urządzania imprez rekreacyjno-integracyjnych oraz „ścieżka zdrowia" (1,5 ha) z opisanymi stanowiskami do ćwiczeń.

9.1.4. 21. Wojskowy Szpital Uzdrowiskowo-Rehabilitacyjny SPZOZ
adres: Busko-Zdrój, 28-100, al Gen. Rzewuskiego 8
liczba łóżek: 360

21 WSzU-R zlokalizowany jest w wielu budynkach, przy czym budynki nr 1, 2, 3, 19, 21 i 26 połączone są ze sobą łącznikami.

Ogólna charakterystyka obiektu:

- powierzchnia zabudowy: 7 536 m²,
- powierzchnia całkowita: 16 343 m²,
- powierzchnia użytkowa: 11 948 m²,
- kubatura: 55 975 m³,
- liczba kondygnacji: 1-5,
- windy: 4 (wszystkie przystosowane dla osób niepełnosprawnych).

W obiektach znajdują się następujące instalacje teletechniczne: wodociągowo-kanalizacyjna, centralnego ogrzewania, gazowa, elektryczna, odgromowa, przywoławcza, telefoniczna, wentylacji grawitacyjnej i mechanicznej, ppoż., instalacji wód mineralnych oraz informatyczna.

Budynki są ogrzewane z własnej kotłowni gazowej.

W kompleksie obiektów znajduje się: recepcja (łącznik budynku nr 21/Turkus), izba przyjęć (bud. nr 19/Brylant), baza hotelowa (budynki 1 i 2), baza leczniczo – zabiegowa (budynki nr 3/Agat, nr 21/Turkus oraz nr 26/Opal) a także punkt żywienia (budynek nr 26/Opal).

Inne obiekty i pomieszczenia: świetlica (bud. nr 3 / Agat), kawiarnia (bud. nr 21 / Opal), pomieszczenia gospodarcze. Na terenie szpitala znajduje się: laboratorium analityczne, solarium, gabinet psychologa, biblioteka, gabinet kosmetyczno-fryzjerski. W kompleksie znajdują się ponadto: garaże, budynek obsługi i ochrony, budynek administracyjny.

W południowej części posesji znajduje się parking dla pacjentów szpitala oraz budynek przeznaczony dla sekcji dozoru obiektu a także park rekreacyjny z alejkami z kostki brukowej, ścieżka zdrowia o pow. 660 m² z 11 stacjami oraz plac plenerowy z wiatą. Całość terenu jest ogrodzona i oświetlona latarniami parkowymi.

9.1.5. Sanatoria Uzdrawiskowe „Słowacki” Sp. z o.o.

- Sanatorium i Szpital Uzdrawiskowy „Słowacki”
adres: Busko-Zdrój, 28-100, ul. 1 Maja 33
liczba łóżek: 175 (105 - szpital uzdrawiskowy, 70 – sanatorium)

Ogólna charakterystyka obiektu:

- powierzchnia zabudowy 1 506,04 m²,
- powierzchnia użytkowa 3 889,59 m²,
- kubatura 13 819 m³,
- liczba kondygnacji 3,
- winda 1 (przystosowana dla osób niepełnosprawnych).

W obiekcie znajdują się następujące instalacje: wodociągowo-kanalizacyjna, centralnego ogrzewania, elektryczna, wentylacji grawitacyjnej i mechanicznej, odgromowa, telekomunikacyjna, ppoż. oraz instalacja przywoławcza.

Obiekt jest ogrzewany z własnej kotłowni gazowej.

W obiekcie znajduje się: recepcja/ izba przyjęć, baza hotelowa, baza leczniczo - zabiegowa, punkt żywienia, pomieszczenia gospodarcze i techniczne oraz restauracja z kawiarnią.

Inne pomieszczenia: magazyny, pomieszczenia gospodarcze dla działu lecznictwa, pomieszczenia gospodarcze personelu technicznego; pomieszczenia biurowe, pomieszczenia socjalne dla załogi, sala integracyjna/świetlica.

Teren wokół obiektu jest zagospodarowany.

- Sanatorium „Rafał”
Adres: Busko-Zdrój, 28-100, ul. Topolowa 2
Liczba łóżek: 180

Ogólna charakterystyka obiektu:

- powierzchnia zabudowy 1983,90 m²,
- powierzchnia użytkowa 5 484,60 m²,
- kubatura 19 115,68 m³,
- liczba kondygnacji 3,
- windy 2, w tym jedna przystosowana dla osób niepełnosprawnych.

W sanatorium znajdują się następujące instalacje teletechniczne: wodociągowo-kanalizacyjna, centralnego ogrzewania z kotłownią gazową, instalacja elektryczna, odgromowa, wentylacji mechanicznej i grawitacyjnej, instalacja telekomunikacyjna, ppoż. oraz przywoławcza.

W obiekcie znajduje się recepcja, baza hotelowa, baza leczniczo- zabiegowa, punkt żywienia, pomieszczenia gospodarcze i techniczne.

Teren wokół obiektu jest zagospodarowany.

*Sanatoria „Słowacki” Sp. z o. o. buduje w Busku-Zdroju obiekt termalny przy ul. Grotta. Będzie to pięciokondygnacyjny budynek o powierzchni użytkowej 8 691,68 m² i kubaturze 44 378,72 m³ z trzema windami przystosowanymi dla osób niepełnosprawnych. W obiekcie znajdować się będzie hotel czterogwiazdkowy na około 220 miejsc z zespołem gastronomicznym, rehabilitacyjnym, kosmetycznym, zabiegowym wraz z funkcją rekreacyjną spa (sauny, łaźnie, baseny). W części zabiegowej znajdować się będą działy: kąpieli leczniczych, hydroterapii, zabiegów borowinowych, masażu leczniczego, kinezyterapii indywidualnej i zbiorowej, fizykoterapii, światłolecznictwa, krioterapii a także dział terapii manualnej. Dodatkowo w obiekcie znajdować się będą inne pomieszczenia, w tym gospodarcze, techniczne, biurowe i inne, niezbędne dla prawidłowej działalności zakładu.

Przewidywany termin zakończenia budowy to czwarty kwartał 2018 roku.

9.1.6. Sanatorium Uzdrawiskowe „Astoria”

Adres: Busko-Zdrój, 28-100, ul. Starkiewicza 19

Liczba łóżek: 233

Ogólna charakterystyka obiektu:

- powierzchnia zabudowy 1 218 m²,
- powierzchnia całkowita 3 000 m²,
- powierzchnia użytkowa 2 600 m²,
- kubatura 15 000 m³,
- liczba kondygnacji 4,
- windy 2, przystosowane dla osób niepełnosprawnych.

W budynku znajduje się następująca instalacja teletechniczna: wodociągowo-kanalizacyjna, centralnego ogrzewania, elektryczna, wentylacji grawitacyjnej i mechanicznej, odgromowa, telekomunikacyjna, instalacji ppoż. oraz instalacja przywoławcza. Obiekt posiada dwie kotłownie gazowe.

W budynku znajduje się recepcja, baza hotelowa, baza zabiegowa, punkt żywienia, świetlica z kawiarnią oraz pomieszczenia gospodarcze i techniczne.

Inne pomieszczenia: pokoje socjalne, pomieszczenia biurowe pomieszczenia gospodarcze, magazyny.

Teren wokół sanatorium jest zagospodarowany.

9.1.7. Sanatorium Uzdrawiskowe „Zbyszko”
adres: Busko-Zdrój, 28-100, ul. Parkowa 2
liczba łóżek: 124

Sanatorium "Zbyszko" składa się z pięciu 3-4 kondygnacyjnych obiektów połączonych ze sobą łącznikami. W obiektach znajdują się 2 windy, 2 platformy oraz podnośnik dla osób niepełnosprawnych.

Ogólna charakterystyka obiektu:

- powierzchnia zabudowy 775,48 m²;
- powierzchnia użytkowa 2 175,81 m²;
- kubatura 8 678,00 m³,
- liczba kondygnacji 3 – 4.

W obiektach znajdują się następujące instalacje teletechniczne: wodociągowo-kanalizacyjna, elektryczna, centralne ogrzewanie, instalacja gazowa, wentylacji grawitacyjnej i mechanicznej, instalacja wody siarczkowej i ścieków pokapielowych, instalacja przeciwpożarowa, przywoławcza, telekomunikacyjna i odgromowa.

Sanatorium ogrzewane jest z własnej kotłowni gazowej.

W sanatorium znajduje się recepcja, baza hotelowa, baza zabiegowa, punkt żywienia oraz inne pomieszczenia (sala wielofunkcyjna, biblioteka, kącik komputerowy, wypożyczalnia rowerów i kijków do nordic walking, pomieszczenia gospodarcze, pomieszczenie techniczne, pomieszczenie porządkowe, pomieszczenia socjalne dla personelu, pomieszczenia biurowe) .

Teren wokół budynków jest zagospodarowany.

9.1.8. Sanatorium Uzdrawiskowe „Bristol”

adres: Busko-Zdrój, 28-100, ul. 1 Maja 1

liczba łóżek: 135

wpisany do rejestru zabytków pod nr A.23 z roku 1975

Ogólna charakterystyka obiektu:

- powierzchnia zabudowy: 1 714,34 m²,
- powierzchnia całkowita: 5 715,00 m²,
- powierzchnia użytkowa: 5 585,03 m²,
- kubatura: 19 400,00 m³,
- liczba kondygnacji: 3,
- windy: 2.

Budynek jest w pełni dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Obiekt wyposażony jest w następującą instalację teletechniczną: wodociągowo-kanalizacyjną, centralne ogrzewanie, gazową z kotłownią, wentylacji mechanicznej i klimatyzacji, nawilżania i jonizacji powietrza, elektryczną, niskoprądową, wody siarczkowej, kanalizacji wód kąpielowych, ciepła technologicznego, technologii i uzdatniania wody basenowej, odwodnienia dachu. Ponadto budynek wyposażony jest w nowoczesny system BMS do sterowania instalacjami. Ogrzewanie obiektu odbywa się w systemie pomp ciepła w pokojach (system VRF) oraz grzejników. Obiekt wyposażony jest w system sygnalizacji pożaru, urządzenia gaśnicze oraz awaryjne oświetlenie gaśnicze.

W sanatorium znajduje się recepcja, baza hotelowa, baza leczniczo - zabiegowa, punkt żywienia oraz zaplecze techniczno-gospodarcze.

W obiekcie znajdują się ponadto pomieszczenia administracyjne, szatnie dla pracowników, pomieszczenia socjalne, pomieszczeń o funkcji technicznej, magazynowej i gospodarczej, pomieszczenie na odpady medyczne. Teren wokół budynku jest zagospodarowany.

*Szczegółowa charakterystyka obiektów, wykaz kierunków leczniczych, ilość łóżek, wykaz oddziałów, rodzaje udzielanych świadczeń, wykaz pomieszczeń pielęgnacyjnych oraz pomieszczeń ogólnych znajduje się w załączonych do operatu arkuszach Ewidencji Naczelnego Lekarza Uzdrawiska pn.: „Szpital uzdrawiskowy” oraz „Sanatorium Uzdrawiskowe”.

Szczegółowa charakterystyka zakładów przyrodoleczniczych (ZPL), wykaz pomieszczeń medycznych, opis działów ZPL, pomieszczeń ogólnych, wykaz realizowanych zabiegów, aparatury – sprzętu, rodzaje wykorzystywanych tworzyw leczniczych oraz zdolność zabiegowa znajduje się w załączonych do operatu arkuszach Ewidencji Naczelnego Lekarza Uzdrawiska pn.: „Zakład przyrodoleczniczy”.

Wykaz kadry zatrudnionej w zakładach lecznictwa uzdrawiskowego znajduje się w załączonych do operatu arkuszach Ewidencji Naczelnego Lekarza Uzdrawiska pn.: „Obsada personalna”.

9.2. Urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego

Aktualnie na terenie gminy Busko-Zdrój zarejestrowanych jest 15 urządzeń lecznictwa uzdrawiskowego:

- Park Zdrojowy należący do Gminy Busko-Zdrój
- Dziesięć basenów rehabilitacyjnych:
  - 1) Basen Rehabilitacyjny przy ul. Rzewuskiego 5 („Uzdrawisko Busko-Zdrój” S.A.)
  - 2) Basen Rehabilitacyjny przy ul. Starkiewicza 1 („Uzdrawisko Busko-Zdrój” S.A.)
  - 3) Basen Rehabilitacyjny przy Sanatorium „Włóknierz”
  - 4) Basen Rehabilitacyjny przy Sanatorium „Nida-Zdrój”
  - 5) Basen Rehabilitacyjny „Turkus” (21. WSzU-R SPZOZ)
  - 6) Basen Rehabilitacyjny „Opal” (21. WSzU-R SPZOZ)
  - 7) Basen Rehabilitacyjny przy Sanatorium „Słowacki”
  - 8) Basen Rehabilitacyjny przy Sanatorium „Astoria”
  - 9) Basen Rehabilitacyjny przy Sanatorium „Zbyszko”
  - 10) Basen Rehabilitacyjny przy Sanatorium „Bristol”
- Dwie pijalnie uzdrawiskowe należące „Uzdrawiska Busko-Zdrój” S.A.:
  - 1) Pijalnia Uzdrawiskowa przy ul. 1 Maja 10 (hol główny sanatorium Marconi)
  - 2) Pijalnia Uzdrawiskowa przy ul. 1 Maja 10 (łącznik sanatorium Marconi)
- Dwie ścieżki ruchowe:
  - 1) Ścieżka ruchowa przy Sanatorium „Nida-Zdrój”
  - 2) Ścieżka ruchowa przy 21. Wojskowym Szpitalu Uzdrawiskowo-Rehabilitacyjnym SPZOZ

Szczegółowe informacje na temat każdego z powyższych urządzeń znajdują się w Ewidencji Zakładów Lecznictwa Uzdrawiskowego Urządzeń Lecznictwa Uzdrawiskowego Naczelnego Lekarza Uzdrawiska.

10. PROFILE LECZNICZE

Minister Zdrowia Decyzją nr 10 z dnia 6 listopada 2008 r. w pkt.2 ustalił następujące kierunki lecznicze dla uzdrowiska Busko-Zdrój:

- choroby ortopedyczno - urazowe,
- choroby układu nerwowego,
- choroby reumatologiczne,
- choroby kardiologiczne i nadciśnienie,
- osteoporoza,
- choroby skóry.

10.1. Choroby ortopedyczno-urazowe (ortopedia)

Szczegółowe wskazania:

- szpital:
  - 1) S32, T92, T93 – stany po urazach kończyn, kręgosłupa lub miednicy ze znacznym ograniczeniem sprawności lub znacznymi zanikami mięśniowymi, po zakończeniu leczenia szpitalnego, w okresie do 12 miesięcy od wystąpienia urazu;
  - 2) T02 – stany po licznych złamaniach kości z ograniczeniem sprawności, w okresie do 12 miesięcy od wystąpienia urazu;
  - 3) T08, T09 – stany po urazach kręgosłupa z powikłaniami neurologicznymi;
  - 4) T94 – następstwa urazów obejmujących mnogie okolice ciała, leczonych zachowawczo lub operacyjnie;
  - 5) T95 – stany po oparzeniach termicznych lub chemicznych albo odmrożeniach z towarzyszącymi przykurczami i ograniczeniem ruchów, w okresie do 12 miesięcy od wystąpienia urazu;
  - 6) Z89 – stany po amputacjach kończyn po tymczasowym zaprotezowaniu albo w okresie do 12 miesięcy od ostatecznego zaprotezowania;
  - 7) Z96, Z98 – wczesne stany po operacjach alloplastycznych stawów biodrowych lub stawów kolanowych oraz po operacjach dysku, w okresie do 12 miesięcy od przebytej operacji;
  - 8) NZ98 – stany po operacjach kości lub stawów ze znacznym ograniczeniem zakresu ruchów;
  - 9) Z98 – stany po operacjach wad wrodzonych, najlepiej po wczesnej rehabilitacji;
  - 10) Q65-Q68, Q74, Q76-Q79 – wrodzone wady rozwojowe ze zniekształceniami układu mięśniowo-szkieletowego i ograniczeniem sprawności;
  - 11) M40 – M42 – wady postawy ograniczające sprawność w stopniu znacznym;
- sanatorium:
  - 1) M23, M24, S33, T92, T93 – następstwa urazów lub chorób stawów lub aparatu więzadłowego z ograniczeniem sprawności lub z ograniczeniem zakresu ruchów w stawach;
  - 2) Z89 – stany po amputacjach kończyn po ostatecznym zaprotezowaniu;
  - 3) M40-M42 – nabyte wady postawy w stopniu nieznacznym (dotyczy dzieci);
  - 4) Q74, Q76 – wrodzone wady rozwojowe z nieznacznym ograniczeniem sprawności;
  - 5) rekonwalescencja w okresie do 12 miesięcy od zakończenia leczenia szpitalnego z powodu chorób ortopedyczno-urazowych;

- przychodnia uzdrowiskowa:
  - 1) S13, S23, S33, S39, S43, S46, S53, S56, S63, S66, S73, S76, S83, S86, S93, S96, S99 – stany po urazach tkanek miękkich mięśni, więzadeł lub torebek stawowych z nieznacznym ograniczeniem ruchów lub z utrzymującym się zespołem bólowym;
  - 2) M40 – M42 – nabyte wady postawy w stopniu nieznacznym (dotyczy dzieci);
  - 3) M93 – pourazowa martwica kości w okresie zdrowienia;
  - 4) T91 – T93 – odległe następstwa urazów kończyn lub kręgosłupa z nieznacznym ograniczeniem sprawności;
  - 5) rekonwalescencja po leczeniu szpitalnym z powodu chorób ortopedyczno-urazowych;

Szczegółowe przeciwwskazania:

- C40, C41 – nowotwory złośliwe kości lub chrząstki stawowej w okresie do 12 miesięcy od zakończenia leczenia operacyjnego, chemioterapii lub radioterapii;
- M84, T10, T12 – stany po złamaniach kości kończyn z opóźnionym zrostem, stawem rzekomym lub powikłane zapaleniem kości lub szpiku kostnego;
- M86 – zapalenie kości lub szpiku kostnego z odczynem ogólnym lub czynnymi przetokami;
- M99 – stany po zabiegach operacyjnych ortopedycznych z niezdolnością do samoobsługi;
- T09 – stany po urazach kręgosłupa z objawami tetraplegii, z odleżynami lub z niezdolnością do samoobsługi.

10.2. Choroby układu nerwowego (neurologia)

Szczegółowe wskazania:

- szpital:
  - 1) D33 – następstwa neurologiczne po operacji niezłośliwych nowotworów mózgu lub innych części centralnego systemu nerwowego;
  - 2) G09 – następstwa neurologiczne chorób zapalnych ośrodkowego układu nerwowego lub opon mózgowych, po upływie 3 miesięcy od zakończenia leczenia farmakologicznego;
  - 3) G20, G21 – choroba Parkinsona lub parkinsonizm wtórny ze znacznym ograniczeniem chodu;
  - 4) G35 – stwardnienie rozsiane w okresie zaawansowanym lub po zakończeniu leczenia szpitalnego (bezpośrednio po incydencie zaostrzenia);
  - 5) G54 – zaburzenia korzeni rdzeniowych i splotów nerwowych w następstwie urazów czaszkowo-mózgowych lub urazów kręgosłupa, bezpośrednio po zakończeniu leczenia szpitalnego lub przebyciu wczesnej rehabilitacji;
  - 6) G55 – ucisk korzeni nerwów rdzeniowych i splotów nerwowych w chorobach sklasyfikowanych gdzie indziej, w tym ucisk korzeni nerwów rdzeniowych i splotów nerwowych w chorobach krążka międzykręgowego (M50, M51) lub zmianach zwyrodnieniowych kręgow (M47);
  - 7) G61 – zespół Guillaina-Barrego bezpośrednio po zakończeniu leczenia w oddziale neurologicznym lub przebyciu wczesnej rehabilitacji neurologicznej;
  - 8) G80 – dziecięce porażenie mózgowe ze znaczną dysfunkcją ruchową (poruszanie się na wózku inwalidzkim) – dotyczy pacjentów do 18 roku życia;

- 9) G81 – porażenie połowicze, następstwa neurologiczne po udarach mózgowych, bezpośrednio po zakończeniu leczenia szpitalnego lub przebyciu wczesnej rehabilitacji;
  - 10) G82 – porażenie kończyn dolnych albo porażenie czterokończynowe, będące następstwem udarów mózgowych, bezpośrednio po zakończeniu leczenia szpitalnego lub przebyciu wczesnej rehabilitacji;
  - 11) I64 – udar nieokreślony jako krwotoczny lub zawałowy, bezpośrednio po zakończeniu leczenia szpitalnego lub przebyciu wczesnej rehabilitacji neurologicznej;
- sanatorium:
    - 1) G09 – utrzymujące się następstwa neurologiczne chorób zapalnych ośrodkowego układu nerwowego;
    - 2) G20, G21 – choroba Parkinsona lub parkinsonizm wtórny w początkowym stadium zaawansowania, z nieznacznym ograniczeniem sprawności ruchowej;
    - 3) G35 – stwardnienie rozsiane w okresie remisji lub o przebiegu łagodnym;
    - 4) G54 – zaburzenia korzeni rdzeniowych i splotów nerwowych w następstwie urazów czaszkowo-mózgowych lub urazów kręgosłupa;
    - 5) G55 – ucisk korzeni nerwów rdzeniowych i splotów nerwowych w chorobach sklasyfikowanych gdzie indziej, w tym ucisk korzeni nerwów rdzeniowych i splotów nerwowych w chorobach krążka międzykręgowego (M50, M51), oraz w zmianach zwyrodnieniowych kręgow (M47);
    - 6) G61, G62 – przewlekłe zapalenie nerwów obwodowych i splotów nerwowych (w tym następstwa przebytego zespołu Guillaina-Barrego), także okres bezobjawowy w nawracającej postaci zapalenia;
    - 7) G64 – następstwa neurologiczne urazów nerwów obwodowych;
    - 8) G81, G82 – porażenie połowicze, porażenie kończyn dolnych z nieznacznym ograniczeniem sprawności ruchowej, będące następstwem uszkodzenia mózgu lub rdzenia kręgowego;
    - 9) G80 – dziecięce porażenie mózgowe z zachowaną zdolnością do samodzielnego poruszania się – dotyczy pacjentów do 18 roku życia;
    - 10) G90 – nasilone zaburzenia układu wegetatywnego;
  - przychodnia uzdrowiskowa:
    - 1) G20 – choroba Parkinsona z nieznacznym ograniczeniem chodu, z zachowaną samoobsługą;
    - 2) G54 – zaburzenia korzeni rdzeniowych i splotów nerwowych w następstwie urazów czaszkowo-mózgowych lub urazów kręgosłupa - okres przewlekły;
    - 3) G55 – ucisk korzeni nerwów rdzeniowych i splotów nerwowych w chorobach sklasyfikowanych gdzie indziej, w tym ucisk korzeni nerwów rdzeniowych i splotów nerwowych w chorobach krążka międzykręgowego (M50, M51), oraz w zmianach zwyrodnieniowych kręgosłupa (M47) – okres przewlekły;
    - 4) G61, G62 – przewlekłe zapalenie nerwów obwodowych i splotów nerwowych (w tym następstwa przebytego zespołu Guillaina-Barrego, także okres bezobjawowy w nawracającej postaci zapalenia);
    - 5) G64 – następstwa urazów nerwów obwodowych;
    - 6) G90 – zaburzenia układu wegetatywnego;

Szczegółowe przeciwwskazania:

- I64 – stany po udarach mózgowych z utrwalonymi niedowładami, z afazją sensoryczną lub motoryczną lub zespołem psychoorganicznym oraz z całkowitą niepełnosprawnością;
- G40 – padaczka z częstymi napadami (co najmniej raz w miesiącu);
- G35 – stwardnienie rozsiane w okresie zaostrzenia;
- G55 – całkowite wypadnięcie jądra galaretowatego lub inne stany chorobowe ze wskazaniem do operacji;
- T09 – stany po urazach kręgosłupa z objawami tetraplegii, z odleżynami lub z niezdolnością do samoobsługi;
- G09, T81, T90 – stany pourazowe, stany pozapalne lub stany pooperacyjne mózgu lub rdzenia kręgowego, inne choroby neurologiczne z dysfunkcją ruchową uniemożliwiającą podstawową samoobsługę.

10.3. Choroby reumatologiczne (reumatologia)

Szczegółowe wskazania:

- szpital:
  - 1) M05, M06 – reumatoidalne zapalenie stawów - okres I, II, III albo IV, w szczególności bezpośrednio po incydencie zaostrzenia procesu chorobowego;
  - 2) M06 – reumatoidalne zapalenie stawów – okres I, II, III albo IV, po zabiegach operacyjnych, najlepiej bezpośrednio po zakończeniu leczenia szpitalnego lub przebyciu wczesnej rehabilitacji;
  - 3) M07 – artropatie towarzyszące łuszczycy lub chorobom jelit w okresie podoстрыm albo w okresie remisji;
  - 4) M08 – młodzieńcze przewlekłe zapalenie stawów, postać wielostawowa albo skąpostawowa;
  - 5) M15 – M17, M19 – choroba zwyrodnieniowa stawów obwodowych dużych lub małych ze znacznym ograniczeniem sprawności ruchowej;
  - 6) M32 – M35 – układowe choroby tkanki łącznej w okresie remisji, z zachowaną zdolnością do samoobsługi;
  - 7) M45, M46 – zeszywniające zapalenie stawów kręgosłupa, zespół Reitera ze znacznym ograniczeniem sprawności ruchowej, przy zachowanej zdolności do samoobsługi;
  - 8) M47 – choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa ze znacznym ograniczeniem sprawności ruchowej lub z towarzyszącymi powikłaniami neurologicznymi;
  - 9) stany po operacji z przyczyn reumatycznych, w okresie do 12 miesięcy od przebytej operacji, a w przypadku występowania powikłań neurologicznych lub zaników mięśniowych – także po upływie tego okresu;
- sanatorium:
  - 1) M05, M06 – reumatoidalne zapalenie stawów – okres I, II albo III, w okresie remisji;
  - 2) M07 – artropatie towarzyszące łuszczycy lub chorobom jelit, w okresie remisji;
  - 3) M10, M11 – choroby metaboliczne z zajęciem stawów (dna moczanowa, chondrokalcynoza i inne), w okresie przewlekłym z niewielkimi zmianami stawowymi;
  - 4) M13 – zespół Reitera z zajęciem kręgosłupa;

- 5) M15 – M17, M19 – choroba zwyrodnieniowa stawów obwodowych dużych lub małych, z częściowym ograniczeniem sprawności ruchowej;
  - 6) M45, M46, M49 – zeszywniające zapalenie stawów kręgosłupa lub inne zapalne choroby kręgosłupa, w okresie remisji, z nieznacznym ograniczeniem sprawności ruchowej i niewielką destrukcją stawów;
  - 7) M47 – choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa z nieznacznym ograniczeniem sprawności ruchowej;
  - 8) M62 – polimialgia reumatyczna ze współistniejącymi zmianami zwyrodnieniowymi;
  - 9) M70 – M79 – fibromialgia lub inne choroby tkanek miękkich z częściowym ograniczeniem sprawności lub o przebiegu nawracającym;
  - 10) stany po zabiegach operacyjnych z przyczyn reumatycznych;
- przychodnia uzdrowska:
    - 1) M05, M06 – reumatoidalne zapalenie stawów - okres I albo II, w okresie remisji;
    - 2) M07 – artropatie towarzyszące łuszczycy lub chorobom jelit, w okresie remisji;
    - 3) M10, M11 – choroby metaboliczne z zajęciem stawów (dna moczanowa, chondrokalcynoza i inne), w okresie przewlekłym z niewielkimi zmianami stawowymi;
    - 4) M13 – zespół Reitera z zajęciem kręgosłupa;
    - 5) M15 – M19 – choroba zwyrodnieniowa stawów obwodowych dużych lub małych z nieznacznym lub średnim ograniczeniem sprawności ruchowej;
    - 6) M45, M46, M49 – zeszywniające zapalenie stawów kręgosłupa oraz inne zapalne choroby kręgosłupa, w okresie remisji, z nieznacznym ograniczeniem sprawności ruchowej i niewielką destrukcją stawów;
    - 7) M47 – choroba zwyrodnieniowa kręgosłupa z nieznacznym ograniczeniem sprawności ruchowej;
    - 8) M62 – polimialgia reumatyczna ze współistniejącymi zmianami zwyrodnieniowymi;
    - 9) M70 – M79 – inne choroby tkanek miękkich.

Szczegółowe przeciwwskazania:

- M05, M06 – reumatoidalne zapalenie stawów w IV stopniu sprawności czynnościowej (unieruchomienie w łóżku);
- M05, M06 – zaostrzenie stanu zapalnego w reumatoidalnym zapaleniu stawów z odczynem ogólnym (stany gorączkowe, świeże wysięki, duże obrzęki stawowe);
- M05, M06, M14, M45 – ograniczenie funkcji ruchowych w przebiegu reumatoidalnego zapalenia stawów, zeszywniającego zapalenia stawów kręgosłupa i innych artropatii, z całkowitą niepełnosprawnością;
- M05, M06, M14 – zaawansowane zmiany narządowe w przebiegu schorzeń reumatoidalnych;
- M30 – M36 – układowe choroby tkanki łącznej w fazie ostrej;
- M13, M89 – infekcyjne zapalenie kości lub stawów w fazie ostrej;
- M96 – stany w przebiegu chorób reumatycznych wymagające pilnej interwencji chirurgicznej lub ortopedycznej.

10.4. Choroby kardiologiczne i nadciśnienie (kardiologia)

Szczegółowe wskazania:

- szpital:
  - 1) I10 – I13 – nadciśnienie tętnicze, stopień II albo III bez dodatkowych czynników ryzyka;
  - 2) I21, I24 – stany po przebytych zawale serca, w okresie do 6 miesięcy od przebycia zawału serca;
  - 3) I25 – przewlekła choroba niedokrwienna serca wg klasyfikacji CCS - II okres;
  - 4) I50 – niewydolność serca w klasie niewydolności serca II według NYHA; w stanach z upośledzeniem frakcji wyrzutowej lewej komory (LVEF) < 35%, z zabezpieczeniem kardiowerterem-defibrylatorem (ICD);
  - 5) I30, I33, I40 – następstwa zapalenia mięśnia sercowego, wsierdzia lub osierdzia, w okresie do 6 miesięcy od zakończenia leczenia szpitalnego; w stanach z upośledzeniem frakcji wyrzutowej lewej komory (LVEF) < 35%, z zabezpieczeniem kardiowerteremdefibrylatorem (ICD);
  - 6) I42, I43 – kardiomiopatie; w stanach z upośledzeniem frakcji wyrzutowej lewej komory (LVEF) < 35 %, z zabezpieczeniem kardiowerterem-defibrylatorem (ICD);
  - 7) I45 – stan w okresie do 6 miesięcy od wszczepienia układu stymulującego serca;

- sanatorium:
  - 1) I10, I11 – nadciśnienie tętnicze I stopnia z jednym albo dwoma czynnikami ryzyka albo II stopnia bez czynników ryzyka;
  - 2) I21, I24 – stany po przebytych zawale serca bez powikłań, w okresie do 6 miesięcy od przebycia zawału serca; w stanach po upływie 40 dni od przebycia zawału serca i utrzymującym się upośledzeniu frakcji wyrzutowej lewej komory (LVEF) < 35%, z zabezpieczeniem kardiowerterem-defibrylatorem (ICD);
  - 3) I25 – przewlekła choroba niedokrwienna serca wg klasyfikacji CCS – I albo II okres;
  - 4) I41-I43 – zmiany zwyrodnieniowe i pozapalne mięśnia sercowego w klasie niewydolności serca II według NYHA; w stanach z upośledzeniem frakcji wyrzutowej lewej komory (LVEF) < 35%, z zabezpieczeniem kardiowerterem-defibrylatorem (ICD);
  - 5) Q22, Q23, Z98 – stany po operacji zastawek serca po upływie co najmniej 12 miesięcy od przebytego zabiegu w okresie pełnej wydolności krążenia;
  - 6) Q22- Q25 – wady serca w klasie niewydolności serca I albo II według NYHA z zachowaną funkcją skurczową lewej komory;

- przychodnia uzdrowiskowa:
  - 1) I10, I11 – nadciśnienie tętnicze I stopnia z jednym albo dwoma czynnikami ryzyka albo II stopnia bez czynników ryzyka, unormowane farmakologicznie;
  - 2) I25 – przewlekła choroba niedokrwienna serca w okresie pełnej wydolności;
  - 3) Q22, Q23, Z98 – stany po operacjach wad zastawkowych serca po upływie co najmniej 12 miesięcy od zabiegu w okresie pełnej wydolności krążenia.

Szczegółowe przeciwwskazania:

- I11 – nadciśnienie tętnicze III stopnia nieunormowane farmakologicznie z chwiejnym przebiegiem oraz z co najmniej dwoma czynnikami ryzyka powikłań sercowo naczyniowych;
- I11 – nadciśnienie tętnicze złośliwe;
- I21 – ostry zawał serca, w tym stany po upływie 40 dni od przebycia zawału serca z upośledzoną frakcją wyrzutową lewej komory (LVEF) < 35%, bez zabezpieczenia kardiowerterem-defibrylatorem (ICD);
- I24 – niestabilna choroba wieńcowa;
- I25 – przewlekła choroba niedokrwienna serca wg klasyfikacji CCS – III albo IV okres;
- I27 – nadciśnienie płucne dużego stopnia;
- I38, I30 – ostre zapalenie wsierdzia lub osierdzia;
- I42 – kardiomiopatia przerostowa albo rozrzeniowa w klasie niewydolności serca III albo IV według NYHA;
- I44 – zespół chorego węzła zatokowego, blok przedsionkowo-komorowy III stopnia, blok trójwiązkowy, blok przedsionkowo-komorowy II stopnia typu Mobitz, blok przedsionkowo-komorowy II stopnia 2:1 – w przypadku braku usuwalnej przyczyny bloku i bez zabezpieczenia układem stymulującym serca;
- I47 – częstoskurcze utrwalone lub częste napady częstoskurczu w wywiadzie;
- I48 – napadowe migotanie albo trzepotanie przedsionków z towarzyszącym zespołem WPW lub obecnością dodatkowej drogi przewodzącej (przy braku skutecznego leczenia ablacją);
- I48 – napadowe migotanie albo trzepotanie przedsionków (u chorych bez dodatkowej drogi przewodzenia) z nawrotami arytmii w ciągu ostatnich 6 miesięcy;
- I49 – złośliwe, komorowe zaburzenia rytmu serca w wywiadzie, przy braku usuwalnej ich przyczyny (zaburzenia elektrolitowe, tyreotoksykoza i inne), bez zabezpieczenia kardiowerterem-defibrylatorem (ICD);
- I50 – niewydolność serca w klasie niewydolności serca III albo IV według NYHA;
- I71 – tętniak rozwarstwiający aorty;
- I72 – tętniak serca;
- I82 – ostre powikłania zatorowo-zakrzepowe;
- Q24 – wady serca w klasie niewydolności serca III albo IV według NYHA lub ze złośliwymi zaburzeniami rytmu serca.

10.5. Osteoporoza

Szczegółowe wskazania:

- szpital:
  - 1) M80, M81 – osteoporoza uogólniona, pomenopauzalna i starcza rozpoznana według kryteriów WHO (T-score poniżej -2,5 odchylenia standardowego) z przebytymi złamaniami lub bez złamań z więcej niż 2 czynnikami ryzyka;
  - 2) M80 – stany po złamaniach z powodu osteoporozy, kompresyjne złamanie kręgosłupa, kości nadgarstka typu Collesa oraz żeber;
  - 3) M82, M85 – osteoporoza i osteopenia z chorobami towarzyszącymi (reumatoidalne zapalenie stawów, zeszywniające zapalenie stawów kręgosłupa, cukrzyca, po sterydoterapii systemowej);

- sanatorium:
  - 1) M85 – osteopenia rozpoznana według kryteriów WHO (T-score do -2,5 odchylenia standardowego) z czynnikami ryzyka;
  - 2) M82, M85 – osteoporoza albo osteopenia z chorobami towarzyszącymi (reumatoidalne zapalenie stawów, zeszywniające zapalenie stawów kręgosłupa, cukrzyca, po sterydoterapii systemowej);
- przychodnia uzdrowskowa:
  - 1) M85 – osteopenia rozpoznana według kryteriów WHO (T-score do -2,5 odchylenia standardowego) z czynnikami ryzyka;
  - 2) M82, M85 – osteoporoza i osteopenia z chorobami towarzyszącymi (reumatoidalne zapalenie stawów, zeszywniające zapalenie stawów kręgosłupa, cukrzyca, po sterydoterapii systemowej).

Szczegółowe przeciwwskazania:

- M82 – osteoporozy wtórne w przebiegu przewlekłej niewydolności nerek, szpiczaka mnogiego, nadczynności tarczycy, nadczynności przytarczyc, nadczynności kory nadnerczy;
- M80 – osteoporoza ze świeżym złamaniem;
- M80, Z74 – osteoporoza późna z ograniczeniem zdolności podstawowej samoobsługi lub powikłana niewydolnością układu krążenia i oddechowego.

10.6. Choroby skóry (dermatologia)

Szczegółowe wskazania:

- sanatorium:
  - 1) choroby alergiczne skóry:
    - L20 – atopowe zapalenie skóry;
    - L28 – świerzbicząca guzowata (prurigo nodularis Hyde);
    - L24 – wyprysk przewlekły;
  - 2) choroby naczyniowe w małym albo średnim stopniu zaawansowania:
    - D77, I78 – plamica i zapalenie naczyń włosowatych;
    - I77 – choroba Raynauda;
  - 3) L40 – łuszczyca zwykła lub jej odmiany;
  - 4) L41 – przyłuszczyca grudkowa;
  - 5) M34, L94 – zmiany skórne w przebiegu kologenez: twardzina uogólniona, twardzina ogniskowa;
  - 6) L97 – żylaki podudzi z wypryskiem przewlekłym;
  - 7) L43 – liszaj płaski – wszystkie odmiany;
  - 8) L45 – liszaj zanikowy twardzinowy;
  - 9) choroby zawodowe skóry o przebiegu przewlekłym:
    - L24 – wyprysk zawodowy;
    - L24 – trądzik zawodowy;
    - L58 – zmiany skórne wywołane ekspozycją na promieniowanie jonizujące;

- 10) T 33 – powierzchowne odmrożenie;
- 11) L90 – zanikowe schorzenia choroby skóry: zanikowe zapalenie skóry, marskość sromu i żołądź;
- 12) zaburzenia rogowacenia naskórka:
  - Q80 – rybia łuska;
  - L85 – rogowacenie dłoni i stóp;
- 13) schorzenia łojotokowe skóry:
  - L21 – łojotokowe zapalenie skóry;
  - L26 – złuszczające zapalenie skóry;
- 14) L80 – bielactwo;

- przychodnia uzdrowiskowa:
  - 1) L40 – łuszczyca zwykła ze zmianami lokalnymi i jej odmiany;
  - 2) L41 – przyłuszczyca grudkowa;
  - 3) L97 – żylaki podudzi z wypryskiem przewlekłym;
  - 4) T33 – powierzchowne odmrożenie;
  - 5) zaburzenia rogowacenia naskórka o małym stopniu zaawansowania:
    - Q80 – rybia łuska;
    - L85 – rogowacenie dłoni i stóp;
  - 6) schorzenia łojotokowe skóry o małym stopniu zaawansowania:
    - L21 – łojotokowe zapalenie skóry;
    - L26 – złuszczające zapalenie skóry;
  - 7) L80 – bielactwo.

Szczegółowe przeciwwskazania:

- C43, C44 – nowotwory złośliwe skóry, w przypadku czerniaka – w okresie do 5 lat, a w pozostałych przypadkach nowotworów złośliwych skóry – w okresie do 12 miesięcy, od zakończenia leczenia operacyjnego, chemioterapii lub radioterapii;
- M34, L93 – kolagenozy – twardzina uogólniona i liszaj rumieniowaty z zaawansowanymi zmianami narządowymi;
- L56, L57 – fotodermatozy;
- L40 – łuszczyca uogólniona w okresie zaostrzenia wymagająca leczenia szpitalnego;
- L23 – ostre alergiczne choroby skóry;
- L97 – rozległe owrzodzenia żyłkowe podudzi z cechami zakażenia bakteryjnego, grzybiczego;
- L08, L99 – ropne zapalenie skóry oraz choroby grzybicze, pasożytnicze i wirusowe;
- L30 – erythrodermia;
- L98 – dermatozy zawodowe w okresie ostrym.

11. OPERAT KLIMATYCZNY

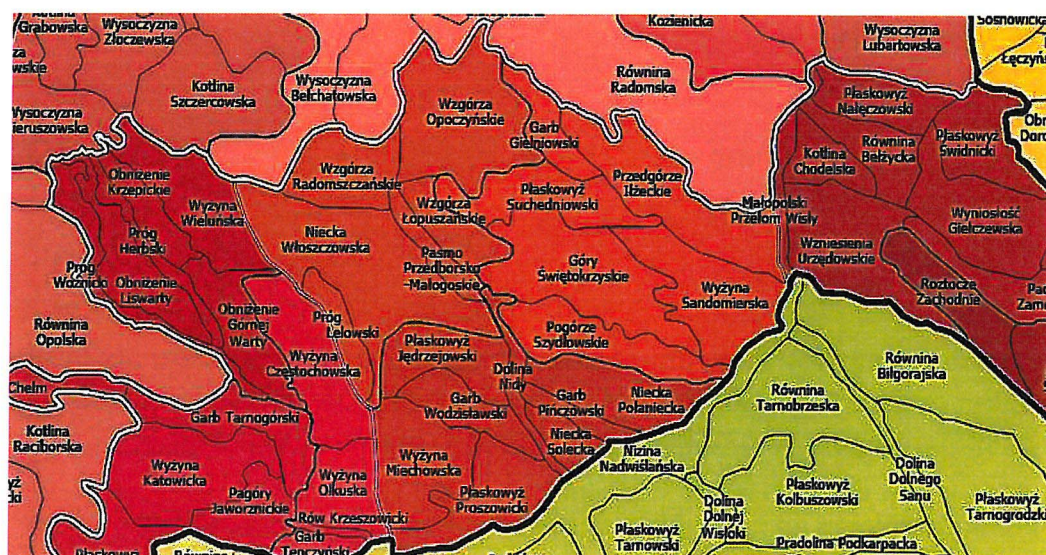
Wyżyna Małopolska

Niecka Nidziańska

Garb Pińczowski

Rys. Położenie fizycznogeograficzne Gminy Busko-Zdrój

Zgodnie z klasyfikacją Jerzego Kondrackiego (*Geografia Regionalna Polski*, 2002, Warszawa, PWN) Busko-Zdrój leży w:

- Megaregionie: Pozaalpejska Europa Środkowa;
- Prowincja: Wyżyny Polskie;
- Podprowincja: Wyżyna Małopolska;
- Makroregion: 342.2 - Niecka Nidziańska;
- Mezo-region: 342.27 - Garb Pińczowski.

Busko-Zdrój leży w najcieplejszym, VI – świętokrzysko-małopolskim regionie bioklimatycznym Polski (Błażejczyk, Kunert - *Bioklimatyczne uwarunkowania rekreacji i turystyki w Polsce*, 2011, Wydanie 2, Monografie IGiPZ PAN,13) a jego typ można określić jako łagodnie bodźcowy (Kozłowska-Szczęsna - *Bioklimat uzdrowisk polskich i możliwości jego wykorzystania w lecznictwie*, 2002, Monografie IGiPZ PAN, 3)

Na podstawie badań przeprowadzonych w trybie wieloletnim, zakończonych na początku 2018 r. dokonano ogólnej oceny mikroklimatu uzdrowiska Busko-Zdrój pod kątem:

- warunków klimatycznych:
  - solarnych (uśonecznienie);
  - termiczno-wilgotnościowych;
  - opadów i zjawisk atmosferycznych;
  - wietrznych;
- warunków biotermicznych:
  - uniwersalny wskaźnik obciążeń cieplnych;
  - dopuszczalny poziom aktywności fizycznej;
- pogody z punktu widzenia klimatoterapii,
- stanu sanitarnego powietrza, tj. poziomu:
  - 1) metali ciężkich;
  - 2) dwutlenku siarki;
  - 3) dwutlenku azotu;
  - 4) benzenu;
  - 5) ozonu;
  - 6) pyłów zawieszonych PM10;
  - 7) pyłów zawieszonych PM2,5;
- klimatu akustycznego,
- pola elektromagnetycznego.

Na tej podstawie Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyńskiego Polskiej Akademii Nauk w Warszawie wydał w dniu 13 lutego 2018 roku Świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze klimatu DI - 070 - 40/2018

W świadectwie stwierdza się, że klimat uzdrowiska Busko-Zdrój ma właściwości lecznicze w odniesieniu do chorób narządu ruchu i stanów pourazowych, chorób reumatycznych, choroby niedokrwiennej serca oraz nadciśnienia tętniczego a dzięki zróżnicowaniu bodźców klimatycznych posiada także walory hartujące układ termoregulacyjny.

Na podstawie analizy zróżnicowania przestrzennego warunków bioklimatycznych i stanu sanitarnego powietrza, w strefie A ochrony uzdrowiskowej wydzielono trzy strefy obszarów o różnej przydatności w leczeniu klimatycznym:

- obszary A1 i A2
bardzo korzystne, występują na eksponowanych na południe zboczach niewielkich grzbietów oraz wewnątrz lasów i Parku Zdrojowego gdzie można korzystać ze wszystkich form klimatoterapii,

- obszary B1, B2 i B3
umiarkowanie korzystne, mogą być wykorzystywane w leczeniu klimatycznym głównie dla różnych form terapii ruchowej,
- obszary C1 i C2
podmokłe lasy i łąki leżące w obniżeniach a także tereny położone w obrębie zwartej zabudowy miejskiej.

Opis w/w obszarów a także szczegółowe wyniki badań, opisy, tabele dotyczące klimatu uzdrowiska Busko-Zdrój i mapy znajdują się w załączonym do niniejszego operatu opracowaniu Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyńskiego Polskiej Akademii Nauk w Warszawie "Właściwości Lecznice Klimatu Uzdrowiska Busko-Zdrój".

12. PODSUMOWANIE

Opracowany operat wykazuje, że Busko-Zdrój posiada znakomite warunki i możliwości leczenia uzdrowiskowego a tym samym spełnia wymagania zawarte w art. 34 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z dnia 31 maja 2017 r. poz.1056 tekst jednolity ze zmianami):

- posiada naturalne surowce lecznicze w postaci źróź wód uznanych za lecznicze,
- posiada odpowiednie warunki bioklimatyczne i właściwe czynniki środowiskowe,
- posiada klimat leczniczy,
- posiada zespół odpowiednich zakładów i urzędzeź lecznictwa uzdrowiskowego prowadzących całoroczną działalność leczniczą dostosowaną do wykonywanych profili,
- posiada wykwalifikowaną kadrę medyczną: lekarzy, pielęgniarzy, fizjoterapeutów, rehabilitantów oraz obsługę techniczną sprzętu medycznego, instalacji itp.
- posiada bazę hotelową oraz gastronomiczną o bardzo dobrym standardzie,
- odpowiednią infrastrukturę techniczną ciągle rozwijającą się: sieć energetyczną, sieć gazową, ujęcia wody, sieć wodociągową, sieć kanalizacyjną, oczyszczalnię ścieków, dobrze prowadzoną gospodarkę odpadami, dostępność komunikacyjną drogową,
- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- ustalone strefy A, B i C ochrony uzdrowiskowej, posiadające odpowiednią powierzchnię i powierzchnię terenów zielonych gwarantującą bezkolizyjne prowadzenie lecznictwa uzdrowiskowego.

Utrzymanie statusu uzdrowiska przez gminę Busko-Zdrój pozwoli na zachowanie ciągłości świadczenia usług uzdrowiskowych, utrzymania istniejącej bazy leczniczej, wykorzystania wykwalifikowanego personelu medycznego, zawieranie kontraktów z NFZ oraz na dalszy rozwój uzdrowiska.

FUNDACJA "UZDROWISKA"
ul. Szolc-Rogozzińskiego 5 lok. 26
02-777 Warszawa

Wykonawca operatu

Za zespół

DYREKTOR

mgr inż. Wadim Karpiński

28.09.2018,

BURMISTRZ

Waldemar Sikora

Burmistrz Miasta i Gminy

28.09.2018